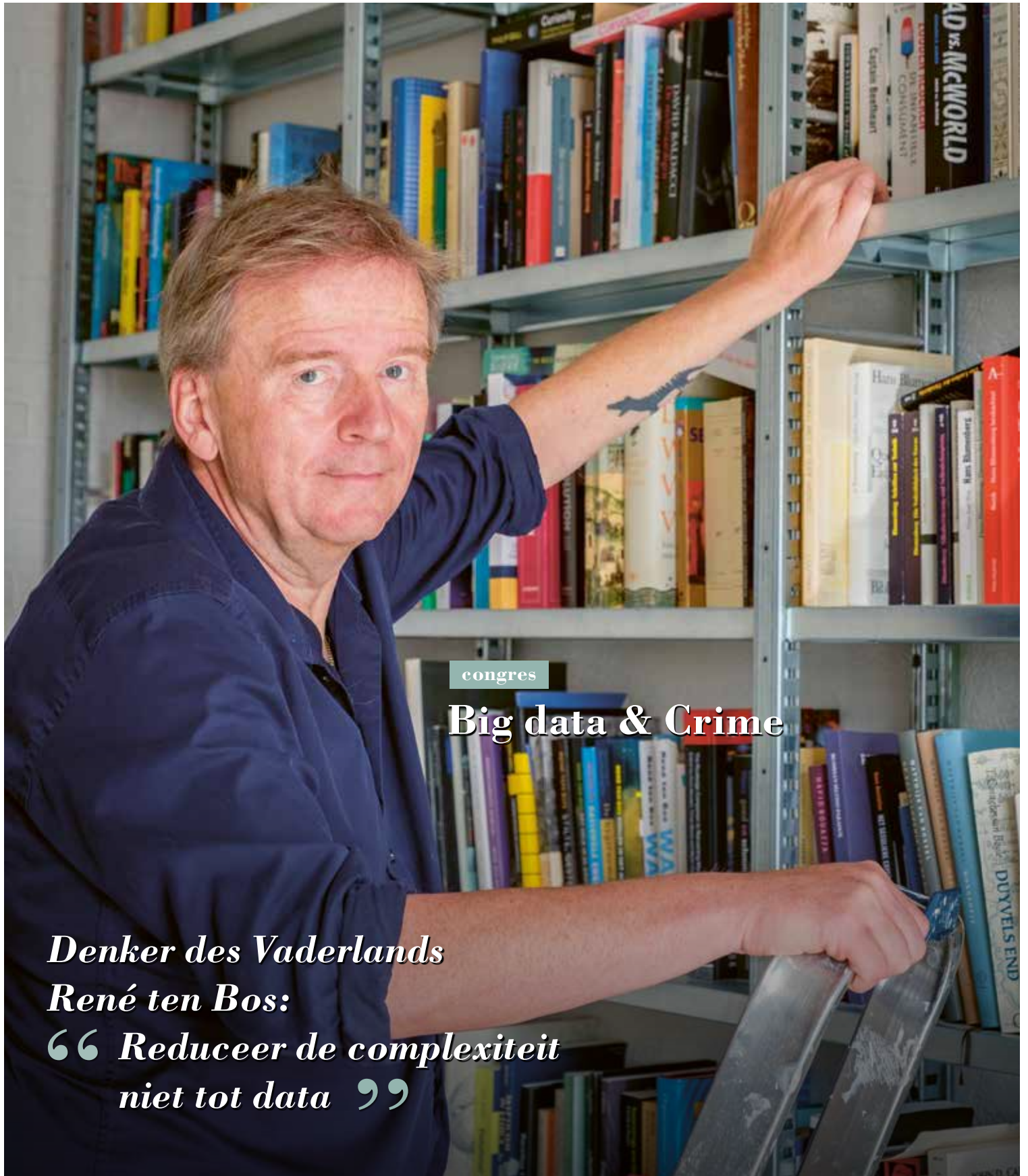

congres

Big data & Crime

Denker des Vaderlands

René ten Bos:

“Reduceer de complexiteit
niet tot data”

3 Het is de tijd van de grote doorbraak van big data, maar er zijn nog wel wat kanttekeningen te maken.

15 Met opleidingsinstituten, media-bedrijven en startups een gameplatform bouwen voor de simulatie van criminaliteit.

16 Is predictive policing echt effectiever dan mensenwerk? Het voorspellingsinstrument kan flink worden verbeterd.

En verder: **6** Het is tijd om het potentieel van in het korps academische geschoolde medewerkers te benutten.

17 Spoorzoeken als specialisme bij de politie.
26 Lessen voor beter zicht op zedendelinquenten.

Jaarcongres Tijdschrift voor de Politie Big Data & Crime

VRIJDAG 9 NOVEMBER 2018 | HOOFDBUREAU POLITIE DEN HAAG

Toepassingen in de praktijk en impact op partners in veiligheidsdomein

Artificial Intelligence, koppeling van data, delen van informatie en analyse van data bieden ongekeende mogelijkheden voor de aanpak van criminaliteit. Wat kan en gebeurt er nu mee in de praktijk? Lopen wet- en regelgeving in de pas? Is uw organisatie ingericht op de technologische mogelijkheden? De laatste ontwikkelingen en inzichten worden vertaald naar de praktijk van politie, gemeenten en OM:

- **Datascience:** Hoe komt u tot zinnige datasets en waardevolle analyses, hoe voorkomt u misleidende risico's?
- **Privacy en gegevensbescherming en nieuwe juridische kaders:** Wat zijn mogelijkheden en beperkingen ook in samenwerking met ketenpartners?
- **Artificial Intelligence (AI):** Wat laten we over aan algoritmes en wat blijft mensenwerk?

Big data

We zitten in de tijd van de grote doorbraak van big data. Onlangs hoorde ik van iemand uit de wereld van ruimtelijke ordening, die bezig was met recreatiegebieden. Hij wilde weten wie natuurgebieden bezochten. Via het gericht opvangen van locatieservices van apps op hun telefoon stelde men vast wie in het gebied kwamen. Via sociale media werd een profiel van deze mensen vastgesteld. Zo ontstond een beeld van bezoekers. Vervolgens ontvingen zij een gepersonaliseerde advertentie met een vragenlijstje, waarop 70% aanvullende informatie gaf. De meerderheid vond het kennelijk niet gek dat op deze manier was ‘gespot’ waar zij hun vrije tijd doorbrachten; men werkte mee om nog meer informatie te verschaffen.

Ongekende mogelijkheden

De mogelijkheden van data lijken ongekend. Uiteraard is daar ook in de opsporing en de aanpak van ondermijning veel belangstelling voor. In het land zijn veel mooie experimenten gaande. Soms gaat het daarbij om open bronnen. Door tal van criteria te bedenken en daar info op te verzamelen, ontstaan letterlijke beelden over plaatsen waar de kans op criminele activiteiten groot is. Dat kan aanleiding geven tot gerichte controles, soms mooi handhavingsacties genoemd en soms, iets actiever, veegweken. Ook de informatie die bij de politie aanwezig is en die steeds beter met elkaar in verband wordt gebracht, biedt grote kansen. Daar tellen we info van de andere overheidsdiensten bij op. Dat geheel dan combineren en we weten bijna alles. Het ultieme ideaal is dat data in hoog tempo worden ververst, zodat een nagenoeg real-time beeld ontstaat van waar we naar kijken.

Control room

Wie betrokken is bij de aanpak van ondermijning of, zoals sommigen voorstellen het te noemen, bij de strijd voor een rechtvaardige samenleving, ontstaat nieuwe hoop. Immers, ondermijningsproblematiek kent een grote hardnekkigheid. Ze speelt zich voor een groot deel af in de onderwereld en dus buiten het gezichtsveld. Niettemin krijgen we steeds beter zicht op de enorme financiële verdiensten. Steeds meer begrijpen we dat er een heuse industrie bestaat. Crimineel, dat wel, maar met een vorm van organisatie, met productie, met logistiek, met leveranciers en afzetmarkten en met grote geldstromen.

De strategie van de één-overheid is het verstoren van deze industrie, het verzwakken van het criminele netwerk en het oppakken van zich onaantastbaar wanende kopstukken. De huidige tussenstand is echter, ondanks mooie successen, dat we veel nog niet weten. Zo hebben we bijvoorbeeld nog heel weinig zicht op het verloop van de geldstromen. Dat irriteert en frustriert. Daarom is de ontwikkeling van het ontsluiten van big data hoopgevend. Het roept de verwachting op dat we straks, wellicht al binnenkort, vanuit een soort control-room nauwgezet

criminelen in hun handelen kunnen volgen. De inzichten die dat oplevert, bieden kansen voor snelle en rake interventies.

Getemperde verwachtingen

Ik deel in die hoop. Ook mij is er, als rechtgeaarde boevenvanger, veel aan gelegen om gewetenloze criminelen, die de samenleving corrumperen en hun giftige afval over akkers weggooien, voor de rechter te krijgen. Hoe effectiever, hoe beter.

Toch zijn een paar waarschuwingen op zijn plaats. Hoe mooi de ontwikkeling ook is, het is een vaststaand feit dat de criminele wereld zich voortdurend aanpast, en vaak in hoger tempo dan wij. Denken wij, net als bij schaken, wel voldoende vooruit over hun volgende zet?

Nog een punt van aandacht. Stel dat politie, fiscus, gemeenten en wellicht anderen veel effectiever worden, wat doet dat verder in de keten? Er zullen meer verdachten zijn, die strafrechtelijk, bestuursrechtelijk of zelfs fiscaalrechtelijk hun verhaal willen halen. Is het openbaar ministerie en de rechtbank hierop voorbereid? Zo niet, dan organiseren we met het succes ook onze teleurstelling.

Rechtvaardige samenleving

Daarnaast stel ik de vraag of we onszelf ook niet moeten begrenzen in de ontwikkeling. Volgens de optimisten zijn de mogelijkheden van big data ongekend en de strijd voor een rechtvaardige samenleving lijkt dat te rechtvaardigen. Maar is dat juist, is er niet een morele grens?

Velen stellen dat informatieverzameling via open bronnen altijd legaal is en het voorbeeld van de natuurgebieden laat zien dat veel mensen dat oké vinden.

De vraag is echter toch of het dan altijd moreel verantwoord is. Als open bronnen zo systematisch worden bevraagd dat van willekeurige mensen hun leven volledig in beeld wordt gebracht, deugt dat dan? Als slim verzonnen criteria een pand aanwijzen als potentieel crimineel, rechtvaardigt dat dan altijd een veegactie?

In oude tijden keerde Van Traa in de IRT-affaire het schip. Ook daar gebeurde weinig wat niet expliciet verboden was, maar dat bleek niet genoeg. Wetsgrenzen en morele grenzen lopen niet altijd gelijk. Het gevolg was dat het systeem omdraaide: er mocht alleen nog maar gedaan worden wat toegestaan was. Daar is de opsporing niet slagvaardiger door geworden. Is deze ervaring niet een reden om op te letten dat de geschiedenis zich kan herhalen? Het lijkt mij wijs ook zelf de ethische invalshoek in te brengen en onszelf in de ontwikkeling te begrenzen. Maar gebeurt dit al?

Ik wil de euforie niet drukken, maar enig moralisme, ook daar houd ik van omdat dat aan het wezen van politie verbonden is. We voeren tenslotte strijd voor een rechtvaardige samenleving. <<

– Jaco van Hoorn, hoofdredacteur

Handleiding Verhoor

Een standaard werk voor iedere politieambtenaar die belast is met de belangrijke klus van het verhoor

ISBN:

9789463500296

Auteurs:

Adri van Amelsvoort
en Imke Rispens

In deze handleiding worden alle aspecten van het verhoren van aangevers, getuigen en verdachten behandeld. En ook volop aandacht voor belangrijke vragen waarmee je te maken krijgt bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van verhoor.

Handleiding Optreden plaats delict

Een standaard werk voor iedere politieambtenaar die op een plaats delict werkzaamheden moet uitvoeren of er leiding aan moet geven

ISBN:

9789463500289

Auteurs:

Adri van Amelsvoort
en Henk Groenendaal

De sporen op de plaats van een misbruik geven belangrijke aanwijzingen, ook over de identiteit van de dader(s) en de bij het misbruik gebruikte middelen. Deze handleiding deelt kennis hoe sporen mogelijk worden beschermd en veiliggesteld.

Bestel nu bij www.sdu.nl

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Redactie

Drs. Jaco van Hoorn MPA
(hoofdredacteur); mr. Greetje Bos;
Marcel Bruinsma MBA; mr. Marjan
Hanrath MPA; prof. dr. Bob
Hoogenboom; mr. drs. Wouter Jong;
Evert Jan Kasteel EMSD; dr. Annika
Smit; Marjolein Smit-Arnold Bik MPA;
prof. dr. Jan Terpstra; prof. dr. Pieter
Tops; Claudia Verhagen; mr. Hans de
Vries; Helmoed Wierda.

Eindredactie

Matthijs Hogendoorn
06 105 33 727
m.hogendoorn@sdu.nl

Uitgever

Robert Stiphout
+31 (0)6 537 446 46
r.stiphout@sdu.nl

Redactieadres Sdu

Postbus 20025
2500 EA Den Haag
Prinses Beatrixlaan 116

Coverfoto

Roel Dijkstra / Fred Libochant

Vormgeving

Pieter van Schouwenburg

Advertenties

Irene Schaddelee-Pesch
Telefoon: 06-23700323
E-mail: info@is-acquisitie.com

Abonnementen

Het Tijdschrift is gratis voor leiding-
gevenden en staf op tactisch en strate-
gisch niveau binnen de Nederlandse
politie en haar partnerorganisaties.

Aanmelden via

www.websitewoordpolitie.nl

Klantenservice

Maandag t/m vrijdag 8.30-17.30 u.
Telefoon: 070 37 89 880
www.sdu.nl/service
informatie@sdu.nl

Abonnementen lopen automatisch door,
tenzij uiterlijk 30 dagen voor de verval-
datum bij onze klantenservice wordt
opgezegd.

© Auteursrecht voorbehouden.

Behoudens de door de wet gestelde uit-
zonderingen mag niets uit deze uitgave
worden veeleenvoudigd en/of openbaar
gemaakt zonder schriftelijke toestem-
ming van de uitgever.

het Tijdschrift voor de Politie jg.80/nr. 7/18

6 Gezocht: politieonderzoekers

In toenemende mate bevinden zich in het korps academisch geschoolde medewerkers met onderzoekservaring en ambities op het gebied van wetenschappelijk politieonderzoek. Kunnen deze mensen geen bijdrage leveren aan de onderzoeksagenda van de politie? Waarom blijft dit potentieel onderbenut? – Janine Janssen, Dennis Maier, Peije de Meij

10 René ten Bos

Praten met de Denker des Vaderlands levert begrijpelijkerwijs een waaier aan onderwerpen op. Over bureaucratie, over vertrouwen, over drugscriminaliteit en de positie van het platteland. En natuurlijk over big data, waar hij op het TvdP-congres over spreekt. “Reduceer de complexiteit niet tot data”. – Marcel Bruinsma en Matthijs Hogendoorn

16 Predictive policing?

Dankzij geavanceerde algoritmen die big data aankunnen, kan de politie misdaad voorspellen en preventieve maatregelen nemen. Maar onderzoek heeft nog geen uitsluitsel kunnen geven over de vraag of het echt effectiever is dan mensenwerk. – Rick van der Kleij, Selmar Smit en Freek van Wermeskerken

22 Tracking bij politiewerk

Soms worden in politieonderzoek military trackers ingezet, maar inmiddels zijn ook onder politiemensen gediplomeerde spoorzoekers. Een goede tracker kan geregeld grootschalige (en dus kostbare) zoekacties voorkomen en een waardevolle aanvulling zijn op de zoekcapaciteit van de politie. – Eric Bervoets, Dennis de Jongste en anoniemi

26 Zedendelinquenten

In 2011 bleek uit onderzoek dat het toezicht op zedendelinquenten verbeterd kan worden. Wat waren de ontwikkelingen van de afgelopen tijd? Met de introductie van een risicotaxatie-instrument en de nieuwe werkwijze Monitoren zal de kans op herhaling van delictgedrag verkleind worden. – Ilana de Wild en Lina Rijkse

En verder in dit nummer:

3 Redactioneel

15 Column – Peter Klerks

21 Vakliteratuur

Gezocht: politieonderzoeker als schakel tussen wetenschap én de politiepraktijk

Janine Janssen,
Dennis Maier en
Peije de Meij.

Het is opvallend dat wanneer gesproken wordt over wetenschappelijk onderzoek over en ten behoeve van de politie, doorgaans gedacht wordt aan het werk van onderzoekers van de Politieacademie en van buiten het korps. In toenemende mate bevinden zich in het korps echter ook academisch geschoolde medewerkers met onderzoekservaring en ambities op dat gebied. Wij richten ons specifiek op deze academici, omdat hun potentieel ons inziens vaak over het hoofd wordt gezien. Waarom blijft dit potentieel onderbenut? Kunnen deze mensen een bijdrage leveren aan de onderzoeksagenda van de politie?

In het onderzoek voor en over de politie lijkt doorgaans een beroep te worden gedaan op de *usual suspects*. Aan de hierboven genoemde instellingen wordt natuurlijk belangrijk werk gedaan. Maar in de onderzoekswereld wordt ook steen en been geklaagd over de moeilijkheden die onderzoekers hebben om hun werk de weg naar de praktijk te laten vinden (Janssen & Huisjes, 2018). Een beetje onderzoeker, zou je zeggen, schrijft niet voor een handjevol *peers* of voor de bureaula, maar wil graag dat er iets concreets gebeurt met zijn resultaten. Criminoloog Gerben Bruinsma was twintig jaar geleden al somber:

‘Hoeveel studies verdwijnen niet in de la omdat de implementatie te ingewikkeld is voor een organisatie of omdat effecten pas op langere termijn kunnen worden bereikt? Hoeveel rapporten blijven niet in de top van een organisatie hangen omdat de slechte communicatie binnen de organisatie de kennisoverdracht naar de werkvloer verhindert? Hoeveel criminologische kennis wordt niet terzijde geschoven omdat deze kennis niet overeenstemt met de common sense opvattingen van ambtenaren of politici?’
(Bruinsma, 1999: 29)

» Een beetje onderzoeker wil graag dat er iets concreets gebeurt met zijn resultaten

Verder verzucht hij dat er veel meer gebruik van deze kennis zou kunnen worden gemaakt, ‘maar dat het slecht zaaïen is in een onvruchtbare bodem’ (Bruinsma, 1999: 29).

Hoop

Bruinsma zag de komst van criminaliteitsbeeldanalyses als een eerste stap naar het meer gericht gebruiken van criminologische kennis in de politiepraktijk en hij vermoedde en hoopte dat die ontwikkeling in het nieuwe millennium zou doorzetten. Dat is inderdaad gebeurd en mede hierdoor is het aantal hoogopgeleiden in de politieorganisatie toegenomen. Tegenwoordig treffen we deze collega’s en zij-instromers aan in de regionale eenheden in regionale diensten, zoals de Dienst Regionale Recherche en de Dienst Regionale Informatieorganisatie (analyse & onderzoek), in landelijke diensten van de nationale politie en bij expertisecentra. Voor de goede orde: inmiddels hoort de Politieacademie ook formeel bij het korps, maar wij doelen hier vooral op de academici elders in de organisatie.

Deze mensen weten de weg te vinden in de organisatie, zijn bekend met culturele codes en kennen de ins en outs van informatiesystemen en werkwijzen van de politie. Zij zouden een prachtige *trait-d’union* kunnen vormen tussen externe onderzoekers en de werkvloer. Dat zou niet alleen de kwaliteit van onderzoek ten goede komen, maar kan ook een positieve invloed hebben op het verdere gebruik van de uitkomsten van het onderzoek binnen de organisatie.

Een en ander gebeurt ook wel, maar het simpele feit dat dit amper benoemd wordt, doet vermoeden dat het geen staande praktijk is en dat derhalve niet het volle potentieel van deze collega’s wordt benut. Ook zou het niet benoemen van dit potentieel erop kunnen duiden dat deze verbindende en agenderende taak niet als formeel onderdeel van het werk wordt gezien. Als dat laatste waar is, dan is dat zorgelijk, want hoe valt dit te rijmen met de lerende organisatie – een ambitie die niet voor niets beschreven is in het in 2012 vastgestelde *Realisatieplan Nationale Politie*?¹

Foto: ANP, Ton Borsboom

Al die rapporten en studies die in een la verdwijnen...

Toch zijn wij minder zorgelijk. Niet alleen komen steeds meer academisch opgeleide mensen de politie versterken, steeds vaker is er oprechte interesse in hun meerwaarde voor hun vakgebied, wat zij te melden hebben en hoe zij betrokken kunnen worden bij wetenschappelijk onderzoek. Dat is zeker nog te weinig het geval, maar gelukkig wel in toenemende mate. Verder is het zo dat na de eerste jaren van de nationale politie vooral gestuurd moest worden op het kwantitatief beperken van de wetenschappelijke onderzoekslast die in de eerste jaren van buiten op de nationale politie af kwam. Inmiddels is de politie een van de belangrijkste behoeftezoekers van dit wetenschappelijke onderzoek.

Het toekomstperspectief gaat echter nog een stap verder. De politie streeft ernaar steeds meer te participeren in onderzoekstrajecten en zelf een aantal belangrijke meerjarige onderzoeksprogramma's te initiëren die ook in de strategische onderzoeksagenda van de politie vorm krijgen. In deze hoopvolle ontwikkeling zouden de academici in het korps een glansrol kunnen spelen.

Onderbenutting

Het feit dat het interne potentieel niet systematisch bij onderzoek betrokken wordt, zien wij als een onderbenutting van menselijk en sociaal kapitaal in de politieorganisatie. Daarvoor zijn verschillende verklaringen te geven. Hoewel wij ons afvragen of er daadwerkelijk zoiets bestaat als een 'politielcultuur', lijkt het wel een gegeven dat bij politiewerk vooral wordt gedacht aan geïnformeerd optreden in de publieke ruimte en aan inzet van de recherche, zeg maar het standaardwerk waarin ook krimi's en populair infotainment over de politie grossieren (Terpstra, 2009). Analytisch en wetenschappelijk werk lijkt – ondanks de populariteit van *CSI* en talloze spin-offs – niet tot het reguliere politiewerk te worden gerekend. In een tijd waarin men collectief de mond vol heeft van *big data* en *predictive policing*, kunnen we ons niet aan de indruk onttrekken dat het onvermijdelijke denkwerk daarachter niet als politiewerk wordt gezien.

Als wetenschappelijk werk geen onderdeel is van politiewerk, dan ligt het ook minder voor de hand om academische geschoold personeel de ruimte te bieden dit werk uit te voeren, te begeleiden en te agenderen. Kennisgestuurd politiewerk dient echt minder stiefouderlijk behandeld te worden dan nu gebeurt.

Ook in de academische wereld wordt niet gelijk gedacht aan hulp vanuit de politie bij het verrichten van onderzoek, of wordt door externe onderzoekers verondersteld dat dit al systematisch gebeurt via klankbordgroepen. Niets is echter minder waar. Onderzoekers in een praktijkorganisatie worden door collega's daarbuiten toch niet helemaal gezien als vakbroeders en -zusters. Wat aan een universiteit gebeurt, wordt meer prestigieus gevonden. En ook heeft lang niet iedere externe onderzoeker boodschap aan de vraag om met ook voor de praktijk toegankelijke resultaten en dus leesbare stukken te komen. Een publicatie in het – ons inziens voor de praktijk bijzonder waardevolle – *Tijdschrift voor de Politie* heeft toch minder allure dan een *peer reviewed* stuk in het *European Journal of Criminology*. Daarnaast worden dikwijls twijfels geuit over de onafhankelijkheid en objectiviteit van onderzoekers gelieerd aan praktijkorganisaties.

Het moge duidelijk zijn dat wanneer deze stammenstrijd op het scherpst van de snede wordt gevoerd, het uiteraard lastig wordt om samen te werken (Janssen & Van der Woude, 2015). Het lijkt er soms op dat de politie en haar medewerkers vooral interessant zijn als onderzoeksobject en niet als een subject dat ook zelf ideeën heeft over nut en noodzaak van (bepaald en te agenderen) onderzoek of behept is met methodologische inzichten in bijvoorbeeld de operationalisering van onderzoeksvragen en de bruikbaarheid van bepaalde bij de politie aanwezige bronnen voor specifieke analyses. De praktijk leert namelijk dat de werkvloer dikwijls met andere vragen zit dan de criminologen die de politie met onderzoeksvoorstellen bestoken.

“Pas na een paar jaar had ik door hoe de politiepraktijk functioneerde en hoe ik echt van toegevoegde waarde kon zijn.”

Juist de academici binnen het korps die zich op het snijvlak van theorie en praktijk bevinden, zouden in staat moeten zijn om veel vragen uit de praktijk zelf te beantwoorden. In een dialoog met externe onderzoekers zouden deze interne academici voor het voetlicht kunnen brengen welke belangrijke vragen voor de beroepspraktijk én de wetenschap nog openliggen. Of zoals een van ons drieën het onlangs op een congres over wetenschap op de werkvloer verwoordde:

“Wij [de politie] moeten mede de vorm van die onderzoeken bepalen: wat wordt wel onderzocht en wat niet? Met de inhoud moeten we ons niet bemoeien. We willen juist die kritische dialoog met wetenschappers over de politie. Onderzoeken waar we echt op zitten te wachten, moeten we ook alle ruimte geven. Onderzoek is onafhankelijk, onze medewerking niet.”²

Aan het vormgeven van die medewerking kan dus heel goed gestalte worden gegeven door onze eigen onderzoekers in het korps. En dan denken wij echt niet alleen aan actieonderzoek. In de praktijk zien we dat interne onderzoekers gepokt en gemazeld zijn in de politieke informatiehuishouding en waardevolle kennis bezitten over wat methodologisch (on)mogelijk is bij het gebruik van die data. Externe onderzoekers zouden hiermee hun voordeel kunnen doen.

Vacature

Hoewel wij niet blind zijn voor alle beren op de weg, blijven we optimistisch over de inzet van politiemensen bij wetenschappelijk onderzoek en dus ook over de samenwerking met externen. Dat komt door onze persoonlijke ervaringen. Een van ons was een periode werkzaam als strategisch

analist binnen de recherche en had aanvankelijk moeite om opgedane kennis te laten landen in het team:

“Ik was een zij-instromer die even ging vertellen hoe het moest. Achteraf kan ik zeggen dat ik pas na een paar jaar doorhad hoe de politiepraktijk functioneerde en echt van toegevoegde waarde kon zijn. Je moet pas kijken hoe je dingen kan veranderen als je doorhebt hoe het in elkaar steekt en wat je daaraan kan bijdragen en niet andersom.”

Ook een van de andere schrijvers van dit stuk heeft zichzelf zien veranderen tijdens het onderzoek in de politiepraktijk:

“Door nauw samen te werken met de operationele praktijk zijn niet alleen mijn inzicht in en kennis van de politie vergroot, het heeft ook een positieve invloed op mijn werk als wetenschapper gehad. Het heeft niet alleen de formulering van voor de praktijk relevante onderzoeksvragen beïnvloed. In al die jaren is mijn werk toegankelijker en daardoor beter bruikbaar geworden voor de operationele praktijk.”³

Kortom, er is een wereld te winnen, maar dat vraagt wel het een en ander van onze collega's, die wij als intermediair zien tussen wetenschap en de politiepraktijk. Als gedachte-experiment hebben wij onszelf de opdracht gegeven om een vacaturetekst op te stellen: Gezocht: politieonderzoeker als schakel tussen wetenschap én de politiepraktijk.

Wij hebben met name nagedacht over de karakterologische eisen die dit werk met zich meebrengt. Onze toekomstige collega's dienen:

1. Te beschikken over een brede interesse en kennis

Uiteraard is een analytisch werk- en denkniveau een sine qua non. Maar er is meer nodig. Wie daadwerkelijk een verbinder wil zijn, moet goed op de hoogte zijn van mores en ontwikkelingen in de wetenschappelijke wereld. Ook zelf deelnemen aan de wetenschappelijke arena door presentaties op congressen en publicaties in vakbladen en wetenschappelijke tijdschriften strekt in dit verband tot de aanbeveling. Dat gebeurt nog relatief weinig. Wij juichen het toe als deze collega's na hun in dienst treden het edele ambacht van het politieonderzoek periodiek onder de aandacht brengen in deze gremia: welke onderzoeksvragen liggen er? Welke specifieke methodologische aspecten spelen in het onderzoek ten behoeve van de politie? Hoe verloopt de samenwerking tussen interne en externe onderzoekers? Kortom: tal van mooie onderwerpen om over te publiceren.

Daarnaast is oprechte interesse in de politiewereld natuurlijk essentieel. Starters kunnen alleen intern een kennispositie opbouwen als ze die politiewereld onbevvangen tegemoet treden en nieuwsgierig zijn naar de verschillende facetten hiervan. Een goede verbinder zou het mooi moeten vinden dat het werk van de politie zo'n enorm palet bestrijkt, waardoor er altijd weer iets nieuws te ontdekken en te leren valt. Een dergelijke verbinder is met andere woorden in staat om kennisvragen uit de praktijk te halen en op de onderzoeksagenda te krijgen. Alleen met een dergelijke attitude kunnen nieuwe collega's boven tafel krijgen wat er in de praktijk aan kennisvragen leeft.

2. Een dappere teamspeler te zijn

Wie beide werelden wil verbinden en zich daarnaast wil inzet-

ten om het werk van externe wetenschappers in de politiepraktijk goed te laten verlopen en collega's in de organisatie te laten profiteren van de kennisopbrengsten, mag niet over een al te groot ego beschikken. Sterker nog, wij zoeken teamspelers met diplomatieke talenten die deze samenwerking tot stand kunnen brengen doordat ze in staat zijn zich in belangen van beide partijen te verplaatsen en wederzijdse posities en standpunten uit te leggen.

Een teamspeler is overigens niet hetzelfde als een meeloper of een jaknikker. Bij het zoeken van verbindingen gaat het vaak om het analyseren van verschillen en overeenkomsten. De praktijk leert dat partijen soms niet bij elkaar kunnen komen en langs elkaar heen blijven praten. De collega's die ons voor ogen staan, zijn niet bang om dat soort conflicten te benoemen en bespreekbaar te maken. Niet alleen het wetenschapsbedrijf, ook de politiepraktijk is gebaat bij transparantie en kritische en reflexieve collega's.

3. Over geduld en doorzettingsvermogen te beschikken

Wie daadwerkelijk een kennispositie in de wereld van politie en wetenschap wil innemen, moet het geduld en doorzettingsvermogen hebben om daaraan voortdurend te werken. Hoewel goed onderzoek doen ook geen sinecure is, is niets zo moeilijk als samenwerken met andere mensen met verschillende belangen of (professionele) achtergronden. Ook hier is geduld een schone zaak. Essentieel is dat onze toekomstige collega's zich niet blind staren op de korte termijn en verder gelegen punten op de horizon niet uit het oog verliezen, zoals het streven om tot goed verankerde samenwerking tussen wetenschap en politie te komen.

Wij bieden...

Dit is veeleisend werk, maar toekomstige collega's krijgen daarvoor veel terug: ze zitten niet alleen *front row* bij actuele debatten in de wetenschap en bij de politie, maar spelen daarin een actieve rol en zijn op die manier van meerwaarde voor de professie. Wat is er nu mooier voor geëngageerde wetenschappers en nieuwsgierige politiemensen? <<

Noten

1. Zie ook: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2018A01912
2. <http://intranet.politie.local/nieuws/0000/2017/maart/16/%E2%80%98wetenschap-moet-nut-hebben-voor-politiepraktijk%E2%80%99.html>
3. https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2018A01912

Auteurs

Janine Janssen is hoofd onderzoek Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG), lector Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties van Avans Hogeschool en lid Commissie Kennis en Onderzoek (CKO) van Politie Onderwijs Raad (POR).

Dennis Maier is adviseur onderzoek Directie Operatiën van Staf Korpsleiding en voormalig onderzoeker Analyse en onderzoek in Eenheid Amsterdam

Peije de Meij is directeur Operatiën Staf Korpsleiding, lid Commissie Kennis en Onderzoek (CKO) van Politie Onderwijs Raad (POR) en voormalig directeur Onderwijs Politieacademie.

Literatuur

Bruinsma, G. (1999). Criminologie en praktische kennis. *Justitiële Verkenningen*, 6, 22-31.

Janssen, J. & Huisjes, H. (2018). Kroniek politie en wetenschap. De Strategische Onderzoeksagenda voor de politie 2015-2019 en doorwerking van onderzoek. *Tijdschrift voor Criminologie*, (2), 246-256.

Janssen, J. & Woude, M. van der (2015). De ondergewaardeerde democratische underlabourer? Over toegepast onderzoek ten behoeve van de rechtshandhaving en de veiligheidszorg binnen de heersende academische cultuur. *Tijdschrift over Cultuur en Criminaliteit*, 1(5), 115-123.

Terpstra, J. (2009). Politiecultuur en politiepraktijken. Empirische en theoretische kanttekeningen bij een kernbegrip. In: G. Meershoek (red.), *Politiestudies: terugblik en vooruitzicht. Een bundel essays voor Kees van der Vijver* (pp. 133-152). Dordrecht: SMVP.

“Reduceer de complexiteit niet tot data”

Marcel Bruinsma
en Matthijs
Hogendoorn.

Pruten met de Denker des Vaderlands levert begrijpelijkerwijs een waaier aan onderwerpen op. En al onthoudt hij zich in zijn positie graag van al te sterke opinies, hij schuwt ze (goedlachs) toch ook niet. Over bureaucratie, over vertrouwen en de rol van data, over drugscriminaliteit en de positie van het platteland. “We kennen in Nederland een soort sullige moraliteit, die maakt dat we totaal achterlopen op de ontwikkelingen.”

Eerst naar je vak. Wat maakt je tot filosoof?

“Voor mij is filosofie vooral omgaan met de absurditeit van de wereld. Die is in hoge mate doof, *surdus* in het Latijn, voor onze verlangens. Filosofen praten wat in tegen die doofheid van de wereld. Een slagschaduw uit mijn vroege leven is de dood geweest van mijn zusje. Een gruwelijke, onbegrijpelijke absurditeit. Vanaf dat moment schijn ik tegen mijn moeder te hebben gezegd: ik word later filosoof. Om de onbegrijpelijkheden, die dingen die zich niet naar onze wensen voegen, te benoemen en van commentaar te voorzien. Zoals, bijvoorbeeld, criminaliteit.”

Wat is je relatie met de politie?

“Die is gestart in mijn tienertijd. Ik was niet het allerbraafste jongetje en ben wel met de politie in aanraking geweest. Toen was dat de ‘tegenstander’. Maar al niet veel later kantelde het beeld toen ik als vrijwilliger bij een jongeren-centrum werkte waar drugs werden gedeald. Daarbij zat ik al snel bij de overleggen over dat onderwerp. Bovendien ging mijn broer naar de politieschool. Vanaf dat moment ben ik altijd geïnteresseerd geweest in politiewerk.”

“Na mijn studie filosofie en via tal van cursussen daarna kwam ik de politie ook weer tegen. Ik begon werk te doen voor de Politieacademie, trips te maken met studenten naar bijvoorbeeld Chartres, en dan onderweg college geven. Die contacten zijn altijd gebleven, ik reken sommige mensen uit politie zelfs tot persoonlijke vrienden.”

René ten Bos (Hengelo (O), 1959) studeerde filosofie aan de Radboud Universiteit en promoveerde aan wat toen nog de Katholieke Universiteit Tilburg heette. Hij werkte onder meer voor Business School Nederland, Business School Caribbean en Schouten & Nelissen. Vanaf 2000 is hij hoogleraar filosofie aan de Faculteit der Managementwetenschappen, Radboud Universiteit in Nijmegen. Daarnaast is hij bekend als spreker en docent. Hij werkt op regelmatige basis voor Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB), Academy of Groningen (AOG), de Politieacademie, Academie voor Medisch Specialisten en tal van andere bedrijven en organisaties.

En als je dan zo’n tripje maakte, wat behandelde jullie dan?

“Verschillende issues. Ik praat graag over bureaucratie, vormen van gezag, ook als een communicatiestructuur, zeker binnen de organisatie. Veel ook in aanloop naar de nationale politie.”

Voormalig politiechef Jan Wiarda zei ooit: ‘Alles wat de uitvoering doet dat lijkt op wat ik heb gevraagd, is gebaseerd op puur toeval.’ Wat vind je van zo’n uitspraak?

“Dat herken ik wel. Bureaucratie beoogt controle te hebben, maar die is er over het algemeen niet. Ik zie bureaucratie vooral als een organisatievorm die zich onttrekt aan ontwerpmogelijkheden.”

“Een goede filosofische vraag vind ik: waarom moppert iedereen op bureaucratie, maar krijgen we er alleen maar méér van? Dat geldt voor overheid én bedrijfsleven. Ik schreef daar bijvoorbeeld *Bureaucratie is een inktvis* over. Er is een verdichting van controlemechanismen, audits en dergelijke. Dat is aantoonbaar. En problematisch. Het kost om te beginnen veel geld. Maar het zegt ook iets over de gemeenschappelijkheid in organisaties: een georganiseerde vorm van wantrouwen. Dat is niet zo prettig.”

Ruud Bik had het in de periode van de politie-reorganisatie juist over: ‘We gaan naar georganiseerd vertrouwen’.

“Ja, dat is zo’n typische uitdrukking die je voortdurend tegenkomt. Net zoals ‘adaptief bestuur’, ‘flexibel management’. Wat ik *oxymorons* noem: in de combinatie van dat soort bijvoeglijke en zelfstandige naamwoorden voel je al dat er iets niet in de haak is.” (lacht)

Wat moeten we daar van leren?

“Nou, om te beginnen dat je vertrouwen niet kunt organiseren. *Es lässt sich nicht sagen, sondern es zeigt sich*. Je geeft vertrouwen. En daarmee geef je per definitie de controle op uitkomsten op. Waarmee er dus ook meerdere uitkomsten kunnen volgen, en er ook meerdere acceptabel kunnen zijn die je niet had voorzien.”

Foto's: Roel Dijkstra / Fred Libochant

“Omgekeerd zet vertrouwen dus ook een rem op projectmentaliteit, waarbij toch vaak in een specifieke richting wordt gekoerst.”

Wat doe je ertegen? Je zag bij de politie in de tijd van de reorganisatie dat ze werd bedolven onder de opdrachten en de targets. De politiek wil vaak snel resultaat en dat ook aangetoond zien. Hoe bouw je dat losse vertrouwen dan in?

“Door om te beginnen te accepteren dat het niet zo eenvoudig is. De controle zit systemisch in organisaties ingebakken. Ook bijvoorbeeld omdat mensen met een bepaalde intellectuele achtergrond het steeds meer voor het zeggen krijgen. Vaak financieel-economisch geschoolden. In filosofische zin gebruik ik dan de term *hegemonialisme*: er is een groep mensen die ‘de’ waarheid claimt over hoe een organisatie moet functioneren.”

“Wij vinden tegenwoordig ‘binnen de kosten blijven’ het belangrijkste. Niet dat dat onbelangrijk is, daar gaat het niet om, maar er zijn ten aanzien van bureaucratie verschillende conceptualiseringen mogelijk van wat belangrijk is, diverse perspectieven. Er is niet één waarheid. Dat zijn we kwijtgeraakt. Alle organisaties, gemeenten, onderwijs, de zorg, de politie, functioneren onder de knoet van het financieel-economische paradigma.”

Zie je ook een kentering? Mensen lijken het er wel vaker over te hebben.

“Jawel, maar eenvoudig zal het als gezegd niet zijn om dat fundamenteel te veranderen.”

De teams krijgen bij de politie meer ruimte, is de bedoeling. Kun je dat zien als een stap in de goede richting of is dat een gebaar voor de Bühne?

“Allebei. Erg veel hangt af van de mensen ter plekke, inclusief het leiderschap.”

Hoe kun je het een handje helpen?

“Ik heb de politie ervaren als een organisatie waarin vooral horizontaal, binnen de niveaus wordt gecommuniceerd. Verticaal veel minder. Dat zou beter moeten, zeker nu de *span of control* met de komst van de nationale politie zoveel groter is geworden. Dan heb je het over vrijmoedig spreken. Ik heb een paar jaar geleden daarover een tiental lezingen gegeven aan leidinggevenden bij de politie. Daar kwam goed de angst naar voren die er binnen de organisatie is om je mening te verkondigen. Die ruimte moet er dan om te beginnen zijn.”

Hoe organiseer je die?

“Ik schrijf zelf columns in *het Financieele Dagblad*. Daar komen reacties op, en die zijn soms niet al te fris. Je weet dat je met elke opinie die je ventileert commentaar kunt verwachten. Tegelijkertijd zijn organisaties als de politie geen democratieën waarin ongebreidelde uitwisseling plaats kan vinden van wat iedereen maar op z’n lever heeft. Je hebt spelregels nodig om vrijmoedig te zijn. Maar die kun je ook weer niet top-down opleggen, dat moet van onderop komen. Nogmaals, niet eenvoudig, ook al vanwege wat ik dan maar noem de trage vloeibaarheid van die bureaucratie. Gecombineerd met de druk uit bijvoorbeeld de politiek om resultaten te boeken.”

“Er is niet één
waarheid, maar dat zijn
we kwijtgeraakt”

Denken we genoeg na over de kwaliteit van ons werk?

“Die kwaliteit manifesteert zich fundamenteel in hoe de diender op straat zich verhoudt tot de burger. Al het management, het bestuur, al dat leidinggeven draait daar de hele tijd maar wat omheen. Maar kwaliteit kun je niet organiseren. Kwaliteit is een mysterie. En dus organiseer je altijd als het ware om de hete brij heen en het eufemisme dat we daar op plakken heet ‘faciliteren’. De essentie vindt op straat plaats. En ik zie heel veel geweldig werk dat wordt gedaan. En soms kan het beter.”

Waar zit 'm dat dan in?

“Ik word tegengehouden bij een festival, ik mag met de fiets niet door en moet helemaal omfietsen. Op het terrein zelf kom ik allemaal fietsen tegen! Dat klopt niet, dat begrijp ik niet. Maar de man in uniform die mij eerder tegenhield, had dat vriendelijk gedaan, zelfs met een grote glimlach, en ik had zijn aanwijzing moeiteloos geaccepteerd. Die interactie was het belangrijkste, ook al was er bij mij een bron van ergernis over een kennelijke fout in de organisatie.”

Individueel wordt een regel soms wel en soms niet gehandhaafd. Zie je in algemener opzicht de politie meer als een organisatie van rekkelijken of van preciezen?

“Ik denk dat de politie zich meer bewust is van haar maatschappelijke rol. In die zin is ze rekkelijker geworden. Er vindt veel meer overleg met partijen plaats. Dat betekent automatisch dat de organisatie minder repressief wordt.”

“Het kan overigens ook zijn dat mijn perceptie is veranderd naarmate ik ouder werd. Ik was op mijn achttiende banger voor de politie. Het was toch een wat mysterieuze organisatie en daar paste een zeker angstvallig respect bij. Autoriteit verandert bovendien natuurlijk ook als je de mensen erachter leert kennen.”

“Een breder maatschappelijk verschijnsel is dat van organisaties niet zomaar meer wordt aangenomen dat ze het goed doen of het goede nastreven. Ik heb een paar jaar geleden met studenten onderzoek gedaan naar de gezagspositie van de politie in een buitenwijk hier in Nijmegen. Sommigen van die jochies aanvaarden dat gezag niet, al helemaal niet bij vrouwelijke agenten. Dat is natuurlijk wel problematisch.”

9 november is ons congres over big data waaraan jij een plenaire bijdrage levert. Big data worden steeds belangrijker, ook voor de politie. Maar maken we ons er niet te zeer afhankelijk van? Blijven we zelf voldoende nadenken?

“Er zijn onvermijdelijke gevolgen van de digitalisering, van het feit dat we ons hele hebben en houden in apparaten stoppen. We krijgen een soort machine-achtige kijk op de werkelijkheid, die daar geen recht aan doet. Voeg daaraan toe luie mensen die graag alles reduceren tot data. Ik maak daar als filosoof ernstig bezwaar tegen. Reductionisme is nooit goed, en dat laat dit ook zien. De mens zou dan de opslag van al zijn gedachten en andere hersenactiviteiten zijn, en na zijn dood volstaat een ander lichaam, een nieuw substraat, om verder door te leven. En criminaliteit zou terug te brengen zijn tot een statistisch gegeven. Onzin!”

“Natuurlijk kunnen cijfers belangrijk zijn, maar de onderliggende informatie is wat telt, en vervolgens wat je ermee doet. Er is terwijl wij praten net dat onderzoek uit dat in Nederland voor bijna 20 miljard aan straatwaarde synthetische drugs wordt geproduceerd. Ik herinner me rapporten van 20 jaar geleden waarin werd gewaarschuwd voor vreemde substanties in sloten en vennetjes. Er sluimert dan al iets, maar men doet er niets aan of laat het niet tot zich doordringen. En nu laten de data ons van de ene op de andere dag zien dat we een narcostaat zijn?”

Gaan naarmate data belangrijker worden, de mensen die ze hebben bepalen wat er gebeurt?

“Daar ben ik wel bang voor, ja. Waar ik het eerder over had, dat hegemonialisme van de financieel-economische sector, is ook een kwestie van cijfers. Dat wordt dan een bredere statistiek, op basis waarvan de macht wordt bepaald. Maar ik zie ook tegenkrachten, bijvoorbeeld bij studenten, die bijvoorbeeld zo langzamerhand genoeg hebben van sociale media. Die hebben ook wel door dat ze meedoen aan een systeem van controle dat hen stuurt. In de theologie is God altijd gedefinieerd als degene die jou beter kent dan jij jezelf. Dan vormen *the big four*, Google, Apple, Facebook en Amazon, de goden van de moderne tijd.”

“Ik vind die vergelijking heel goed te maken. Want tegelijkertijd is de moderne technologie natuurlijk een zegen, ik vind het prettig dat ik bijvoorbeeld een nieuw boek zo makkelijk over het voetlicht kan brengen. En dus hebben we wat in de filosofie een *pharmakon* wordt genoemd: gif en medicijn tegelijk. De Franse filosoof Bernard Stiegler, die daar veel over nadent en publiceert, heeft het over ‘de farmacologische kwestie’. Hoe verhouden wij ons tot de goden van de moderniteit?”

Uiteindelijk hebben we misschien niets meer te zeggen, artificiële intelligentie wikt en beschikt.

“Dat is koffiedik kijken. Wij mensen zijn bijzonder slecht in voorspellen. Ook dat zie je bij de data die we binnenhalen. Neem de koopkrachtplaatjes die elk jaar weer rond Prinsjesdag een leidraad moeten bieden voor beleid: die komen nooit uit. Dat is wat ik een hyperobject noem: een echt ‘plaatje’ is het natuurlijk niet. We kunnen het niet bevatten.

“Hoe stapt iemand de criminaliteit in? Is dat voorspelbaar? Natuurlijk niet”

Het omringt ons, het is bepalend maar het levert niet per definitie overzicht op. Het is ook onrustbarend, een beetje griezelig, je wordt er ‘hyper’ van.”

“Arre Zuurmond, voormalig hoogleraar ICT en de toekomst van openbaar bestuur, noemde de keerzijde ooit een ‘infocratie’. Patiënten, uitkeringsgerechtigden, allochtonen, ouderen, studenten, criminelen, iedere burger: ‘een druk op de knop en we weten wie u bent en wat er met u moet gebeuren.’ Dat deugt niet. Reduceer de complexiteit niet tot data. Om die te behappen is er geen

algoritme. Hoe stapt iemand de criminaliteit in? Is dat voorspelbaar? Natuurlijk niet. Zo’n ontwikkeling als boef heb ik weleens ‘rizomatisch’ genoemd: als een wortelstelsel, in netwerkjes, met concrete acties die wel of juist niet worden gedaan...”

De gedachte is nu juist dat a.i. die complexiteit uiteindelijk wel kan behappen.

“Zeker, en ik ken die discussies, dat leeft volop. De waarschuwingen van Stephen Hawking, Bill Gates, de wegbereiders van dit soort denken. Op zich heel interessant. Want de technologie is ons wel degelijk steeds een stap vooruit en daar willen we eerst niet aan. Zoek het begrip *horseless carriage syndrome* maar eens op. Denk aan het beroemde filmpje uit de jaren negentig waarin mensen op straat wordt gevraagd naar de wenselijkheid van de mobiele telefoon: niemand zag er de zin van in. Je kunt steekhoudende bezwaren hebben tegen zelfrijdende auto’s, maar het zou mij niets verbazen als we er op enig moment gebruik van maken. Later volgen misschien de robocops.”

“Mijn denken gaat overigens eerder de andere kant op. Interessant voor mij is de vraag: wat is een ‘datum’ precies? Aan data kleef enerzijds de bureaucratie, maar er is ook sprake van verwetenschappelijking. Een van de grote gevaren van data is dat mensen uit je blikveld verdwijnen. Ik denk na over de fase ervóór: kijken, ‘zien’, een soort pre-wetenschappelijk bevinden. Neem zorgverlening, waar ik studie van maak. Die dienstverlening is niet gebaat bij de geautomatiseerde verwerking van al die gegevens, dat laat onderzoek zien. Zorg is in de eerste plaats iets wat tussen een patiënt en een hulpverlener gebeurt, daar hoort een relatie bij, communicatie bij.”

“Dat is niet anders bij de politieagent in zijn of haar dienst op straat jegens de burger. De duiding van mensen, de verhalen die daaruit voortkomen. Daar ben ik zeer in geïnteresseerd. En dat data daarbij een steeds wezenlijker rol spelen, prima, maar altijd ondergeschikt daaraan wat mij betreft.”

En wat is daarover dan je oordeel als het om criminaliteitsbestrijding gaat?

“De politie gaat wezenlijk veranderen als het om haar werknemers gaat. De komende jaren zullen we een influx zien van ICT’ers. Net zoals bij andere beroepsgroepen, bijvoorbeeld banken. Maar wat is de ergernis van de burger? Dat wat zich echt voordoet, bijvoorbeeld zo’n vrijstaat die voor die 20 miljard omzet zorgt. Waarin mensen rondlopen die multimiljonair zijn geworden met de drugshandel. Waar boeren op het Brabantse platteland aan ‘strategische diversificatie’ doen om omzet te draaien.”

“Die ergernis is er binnen de politie ook. Het gevoelen is dat dáár nu eens een schoon schip mee moet worden gemaakt. Dát is de werkelijkheid waar we mee te maken hebben.”

Wat vind je van het drugsbeleid?

“Het raakt aan een ‘sloppy’ mentaliteit die zo Nederlands is. Drugs altijd maar benaderen vanuit het perspectief van

volksgezondheid. Een soort sullige moraliteit, die maakt dat we totaal achterlopen op de ontwikkelingen. Landen om ons heen klagen steen en been. Dat er op het meest basale niveau geen keuzes worden gemaakt. Het gaat me er niet zozeer om of je nou moet verbieden of legaliseren, al lijkt dat voor wiet wel een koers die moet worden uitgezet. Andere landen geven het voorbeeld.”

“Maar wát je ook doet, elke keuze heeft nadelen, is complex, en iemand die anders beweert redeneert simplistisch. Mij gaat het erom: ooit was Nederland het gidsland! Nu bungelen we besluiteloos achteraan. Wel staat ergens keurig genoteerd hoeveel wietplantages er deze week weer zijn opgerold. Tja...”

Het is ook ingewikkeld omdat het nu eenmaal kennelijk de menselijke natuur is om zichzelf in een roes te brengen, of die middelen nu legaal zijn of niet.

Ja, en dus is het aan die kant niet zo interessant, óók niet voor politiemensen, die er echt niet op zitten te wachten om bij een bijstandsmoeder binnen te vallen die met wat wietplantjes bijbeunt. Het gaat om de criminaliteit die erachter zit en die we hebben laten gebeuren. En daar heb je data niet voor nodig. In zo’n buurt wéten mensen toch waar de echte productie wordt gedraaid? Het gaat om de lokale kennis. Het platteland speelt daar, ik noemde het al, óók een steeds interessantere rol in. Een aparte wereld die zich weinig wil aantrekken van de bemoeizucht van de stedelijke overheid en haar eigen plan trekt.”

Is dat niet historisch altijd zo geweest?

“Mogelijk, met een machtige politieke partij wier belangrijkste drijfveer altijd is geweest de belangen van boeren te beschermen. Ik heb niets tegen boeren en boerenbedrijf, voor alle duidelijkheid. Maar niemand lijkt echt grip op die sector te krijgen die toch regelmatig in het nieuws is met toestanden op milieugebied, gedonder met melkquota of andere affaires. Als ik de deskundigen mag geloven, zijn we met de Q-koorts maar nét aan een veel grotere ramp ontsnapt. Veel mensen op het platteland lijken het moreel geen probleem te vinden zich over het randje van de wet te bewegen.”

Misschien is het juist de ergernis tegen de regelen bedilzucht vanuit de stad?

“Zeker, er is een soort historische anarchie. Maar je ziet de tegenstellingen met de stad overal op de wereld wel groter worden. Daar wordt trouwens veel over nagedacht en geschreven. In de steden die groeien wordt lokaal leiderschap belangrijker, kijk naar het toenemende belang van de positie van de burgemeester. Dat zou daar weleens meer normatieve aansturing kunnen betekenen. Het platteland loopt daarentegen leeg. En áls er dan bemoeienis is, is die ook vaak negatief, zie Oost-Groningen.”

En dan is de politie er ook nog eens minder.

“Ja, dat was al in de tijd van mijn broer zo, die agent was in de Achterhoek. Je had weekenden dat er rondom Winterswijk één auto reed. Dat weten criminelen natuurlijk ook. Misschien moet de politie meer boerenjongens rekruteren.” (lacht)

Is dit nu uiteindelijk een optimistisch of pessimistisch interview geworden?

“We hadden het in het begin over mijn werk. Een filosoof zal altijd waarschuwen tegen *quick fixes*. De complexiteit van de omstandigheden zorgt altijd voor een wat pessimistische ondertoon. Wat je niet moet verwarren met somberheid of een gedeprimeerd blikveld. Ik heb over het onderwerp veel geschreven. Pessimisten hebben een veel hogere realiteitszin, die laten het huidige moment niet gijzelen door een eventuele gebeurtenis in de toekomst. Optimisten zijn eigenlijk nare mensen. Trump is een echte optimist.” <<

“ Optimisten zijn nare mensen. Trump is een echte optimist ”

Een spannend simulatieplatform

Dr. Peter Klerks,
raadadviseur
Parket-Generaal,
Openbaar Ministerie
en docent aan de
Politieacademie.
Reageren?
p.p.h.m.klerks@
om.nl

Foto: Loes van der Meer

Een hippe hoofdocent vertelde me dat IBM al enige tijd managers rekruteert via game platforms. *Massively multiplayer online role-playing games* (MMORPGs) zoals *World of Warcraft* en *WAKFU* hebben vaak meer dan tien miljoen deelnemers. In virtuele werelden spelen omvangrijke teams tegen elkaar die door informele leiders worden bijeengebracht. Grote bedrijven als IBM en Google verwachten hier toekomstige CEO's te vinden. “*MMORPGs presage one possible future for business — one that is open, virtual, knowledge-driven, and comprised of a largely volunteer or at least transient workforce*”, zegt Stanford-hoogleraar Byron Reeves.

Ik vroeg rond in mijn kennissenkring en ontdekte dat Nederland een wereldspeler is in de game business. Er wordt flink geld mee verdiend en een baan in deze sector als programmeur, design architect of visual artist is zeer gewild. Hogescholen en mbo's leveren jaarlijks vele honderden gamebouwers af, die echter lang niet allemaal de job van hun keuze vinden. Naast de grotere bedrijven proberen ook indie-studio's mooie games te maken, maar de concurrentie is groot en veel goed opgeleide gamebouwers voorzien in hun levensonderhoud met een horecabootje. Allemaal dromen ze ervan een startup te beginnen met hun matties. Ze willen er al hun vrije tijd aan opofferen, maar het ontbreekt ze meestal aan durf, zakelijk inzicht en contacten.

Parallele werelden

Ik zocht verder onder het jonge volkje. Twee postdoc-onderzoekers vertelden over hun fenomenologisch veldwerk in *rave clubs* en op muziekfestivals. Zij vragen wat bezoekers in deze leefwereld hopen te vinden en waarom ze daarbij vaak drugs gebruiken. Het gaat om een breed gedeelde vorm van recreatie, die honderdduizenden jonge mensen verbondenheid biedt en een tijdelijke ontsnapping aan de stress van studie en werk. Wetenschappelijk onderzoek richt zich tot dusver vooral op het criminele aspect van drugsmisbruik en toont weinig belangstelling voor de positieve kanten ervan. Het gaat op die manier niet lukken de relatie te leggen tussen de kwalijke productie van drugs en het genieten van wiet en ecstasy, dat in de ogen van consumenten nauwelijks verschilt van roken en alcoholgebruik. De wereld van de beleidsmakers en die van hun kinderen lijken in dit opzicht sterk te verschillen.

Hier ligt een kans. In de opsporing zijn we geneigd vooral tactisch te bedenken hoe we een probleem als drugshandel kunnen aanpakken. Misschien is de tijd rijp om strategisch te gaan onderzoeken hoe we uiteindelijk van het hele thema drugsmisbruik af kunnen komen. Dat vraagt om een radicaal nieuwe benadering.

Een consortium van universiteiten, bedrijven als IBM en instellingen als het WODC ontwikkelen met Europese subsidie onder de projectnaam PROTON een simulatie voor het modelleren van georganiseerde criminaliteit. Samen

met collega's van het departement, politie en Europol werd ik laatst uitgenodigd voor een sessie om inhoudelijke kennis te leveren. Tijdens een middag met levendige discussies bleek dat de ambities nog erg bescheiden zijn. Langs deze route gaat het nog vele jaren duren en miljoenen kosten om een beleidsmatig bruikbaar simulatie-instrument te bouwen.

Corporate startup

Dat kan anders. Wij hebben in Nederland echt veel kennis over georganiseerde criminaliteit. Tientallen openbare rapporten over hennepsteelt, synthetische drugs, vrouwenhandel en cybercrime leveren een grondig probleeminzicht op. Ondernemingsbeelden, onderzoekskundescripties en tactische rapporten bieden gedetailleerde informatie over gelegenheidsstructuren en modi operandi. We hebben ook onderzoekers met kennis over gaming en het gebruik ervan in de samenwerking met burgers.

Als het zou lukken om samen met opleidingsinstituten (driftig op zoek naar stageplaatsen), mediabedrijven (op zoek naar content) en startups (op zoek naar structuur) een open gameplatform te bouwen als speelveld waarin criminaliteit wordt gesimuleerd, scheppen we iets wat wereldwijd nog niemand heeft gedaan. Een *corporate startup* als samenwerkingsverband tussen politie, OM en hogescholen kan zoiets met een beperkt budget in afzienbare tijd realiseren. Het resultaat is een virtuele wereld waarin je kunt ervaren wat het is om drugsproducent te zijn, hoe je wereldwijd afzetmarkten vindt en hoe de drugsbestrijding wordt georganiseerd. We kunnen daarmee marktmechanismen simuleren, wettelijke kaders, conflicten en interventies.

Die gesimuleerde wereld gaat onverwachte dingen te zien geven; coalities worden gevormd en er komen scherpe discussies. Het wordt leerzaam, spannend en aantrekkelijk om mee te beleven én te creëren. Op een totaal nieuw ontmoetingsplatform gaan onderzoekers en beleidsmedewerkers dan drugsconsumenten, yogasnuivers en nerds ontmoeten die ze normaal nooit zouden treffen. De tribalisering, het gevaarlijke denken in stammen wordt radicaal doorbroken.

De virtuele onderwereld wordt een aantrekkelijke plek waar werk en vrijetijd, professionaliteit en recreatie zich vermengen. Een onvoorspelbaar experiment dat iedereen ruimte biedt om bondgenoten en tegenstanders tegen te komen en ideeën uit te proberen, zowel online als offline. Slim, spannend, sexy en dat allemaal voor weinig: hoe Hollands wil je het hebben? <<

Bronnen

Virtual Worlds, Real Leaders: Online games put the future of business leadership on display. https://www.ibm.com/ibm/files/L668029W94664H98/ibm_gio_gaming_report.pdf

www.projectproton.eu

Koert Debeuf (2018). *Tribalization: Why War is Coming*. Brussel: Academic & Scientific Publishers.

Wat er mis is met predictive policing

Rick van der Kleij is senior researcher human factors; **Selmar Smit** is senior researcher artificial intelligence; **Hans van Vliet** is senior business consultant; **Freek van Wermeskerken** is researcher artificial intelligence. Allen bij TNO.

Is predictive policing – politiewerk op basis van onderbouwde voorspellingen – het nieuwe wondermiddel? Dankzij geavanceerde algoritmen die big data aankunnen, kan de politie misdaad voorspellen en preventieve maatregelen nemen om de kans op misdaad te verkleinen, bijvoorbeeld door daar te zijn waar die kans het grootst is. Predictive policing is overgewaaid uit Amerika. Veel politieorganisaties zijn ermee in de weer, maar onderzoek heeft nog geen uitsluitsel kunnen geven over de vraag of het echt effectiever is dan mensenwerk.

Predictive policing is relatief nieuw. Critici benadrukken vaak de mogelijkheid van systematische vooringenomenheid van de voorspelling (en dus etnische profilering) en zien een gebrek aan transparantie en verantwoording. Daarnaast brengen precieze voorspellingen de misdaadcijfers niet per definitie omlaag, bijvoorbeeld als het tijdstip en de locatie onvoldoende specifiek zijn of de politie de voorspellingen verkeerd interpreteert. Aan de andere kant hoeven bij een goed ontworpen systeem en goede inbedding in het proces dergelijke effecten helemaal niet op te treden en kan predictive policing bijdragen aan effectiever politietoediening.

Dit artikel belicht de data en de algoritmen in de predictive policing-terugkoppelingsslus. Hoe staat het met de algoritmen die de tijd en locatie van een toekomstige misdaad voorspellen (zoals inbraak)? De huidige benaderingen en algoritmen kunnen beter. Onze nieuwe benadering van predictive policing laat zien wat er precies moet veranderen om de effecten van voorspellingen op basis van algoritmen te verbeteren, en daarmee ook het proces van de toewijzing van de schaarse middelen (agenten, voertuigen, enzovoort).

We kijken eerst naar de huidige voorspellingsalgoritmen.

Vervolgens zoomen we in op de problemen met deze algoritmen en de manier waarop die problemen toenemen wanneer de voorspellingen daadwerkelijk worden gebruikt voor operaties. Daarna beschrijven we onze nieuwe benadering en kijken we hoe het verder moet.

Huidige predictive-policingalgoritmen

Predictive-policingalgoritmen zijn doorgaans gebaseerd op gecombineerde informatie, bijvoorbeeld omgevingsgerelateerd/demografisch, datum-/tijdgerelateerd en vooral ook misdaad in het verleden. Een voorbeeld: het meest simpele voorspellingsmodel stelt dat het voorspelde aantal incidenten op een locatie ('box') gelijk is aan het gemiddelde aantal vorige week gemelde incidenten op deze locatie. Dit model kan werken, maar er zijn complexere modellen denkbaar:

Het aantal inbraken op een specifieke locatie staat gelijk aan 2 x het aantal inbraken vorige week min 1 x het aantal inbraken van precies twee weken geleden.

Dit model kan een simpele trend weergeven. Als er vorige week tien inbraken waren en de week ervoor acht, dan zal de voorspelling twaalf zijn. Toevoeging van meer data levert al snel complexe formules op. De uitdaging hierbij is: wat is de wegingsfactor (het relatieve belang) van iedere variabele? In het vorige voorbeeld was dat eenvoudig, namelijk 2 en 1. Maar hoe zit dat met deze formule?

Komende maandag is het aantal inbraken in deze 'box' 0,257 x de luchtvochtigheid, plus 1,56 x het aantal inbraken vorige week, min 0,46 x het aantal inbraken dat gewoonlijk op een maandag plaatsvindt, plus 0,12 x het aantal inbraken vorige week in een aangrenzende 'box'.

Wegingsfactoren kunnen worden geschat op basis van

» *Onze nieuwe benadering laat zien wat er precies moet veranderen*

historische data. Als je weet wat vorig jaar de exacte luchtvochtigheid was op een specifiek moment en als je het aantal gemelde inbraken vorige week, het gebruikelijke aantal inbraken op een maandag en het aantal inbraken op aangrenzende locaties kent, dan is het mogelijk het gewicht van iedere variabele vast te stellen, en is de gemiddelde kwadratische fout het kleinst. Met een complexe formule kun je een boek vullen. De termen die gerelateerd zijn aan misdaden in het verleden zijn over het algemeen het belangrijkste, omdat deze in essentie *trend analyzers* zijn. De formules schatten de waarschijnlijkheid van een incident op een specifieke locatie en een specifiek tijdstip op basis van de trend in gemelde misdaden uit het verleden. De meeste predictive-policingsystemen werken op basis van deze, of vergelijkbare, uitgangspunten.

Vertekend beeld

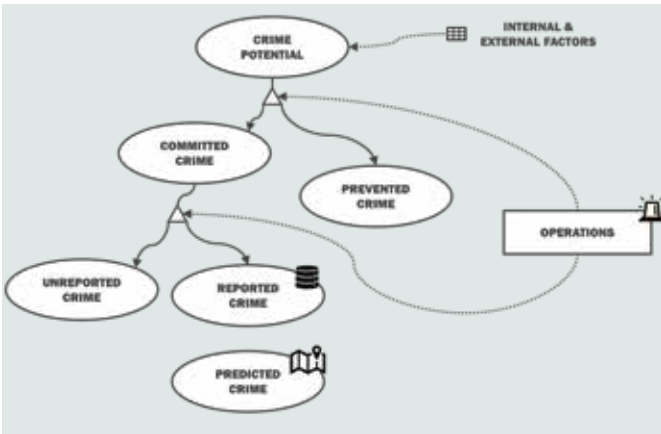
Om misdaad te kunnen voorkomen, moeten we weten wat het misdaadpotentieel is: het aantal misdaden dat zou plaatsvinden als we niets doen. Er zijn heel veel factoren van invloed op het misdaadpotentieel, en die kunnen verschillen per type misdaad. Voorbeelden zijn het opleidingsniveau van de dader of diens aanwezigheid in een situatie die geschikt is om een misdaad te plegen – de gelegenheid maakt de dief.

Het probleem zit in de data die de politie gebruikt voor het voorspellen van misdaad. Dit zijn namelijk data over *gemelde* misdaad en niet over het *daadwerkelijke misdaad-potentieel*. Bij inbraak komt het gemelde misdaadcijfer redelijk overeen met de gepleegde misdaad. Maar voor

fietsendiefstal gaat dat niet op. Mensen doen hierbij niet snel aangifte, want de kans dat je je fiets terugziet is klein en het aangifteproces is moeizaam. Daar komt nog een complicerende factor bij. Het percentage aangiften verschilt per locatie ('box'), terwijl de meeste software aanneemt dat die variabele constant is. Verder kan de aangiftebereidheid op een locatie stijgen als er agenten aanwezig zijn.

En wat als die data een bijproduct zijn van politieoperaties, bijvoorbeeld in het geval van drugdealers? Data in dit verband worden meestal gegenereerd door de politie zelf. Op plekken waar geen agent is geweest, kan de politie dus geen overtredingen waarnemen, wat niet betekent dat er geen misdaad heeft plaatsgevonden. Kortom: de data die voor de huidige predictive-policingsoftware worden gebruikt, *geven de werkelijkheid niet goed weer*. Bovendien verschilt de mate waarin dit beeld wordt vertekend vermoedelijk per type misdaad en locatie.

Dat is nog niet alles. De data van de politie *houdt ook geen rekening met de voorkomen misdaad*. Het misdaadpotentieel voor een specifieke locatie kan hoog zijn, terwijl het grootste gedeelte van die misdaad wordt voorkomen door intensieve surveillance. Een dergelijke 'box' kent dus weinig gepleegde (en dus gemelde) misdaad en wordt daardoor ook in het voorspellingsmodel ondervertegenwoordigd.

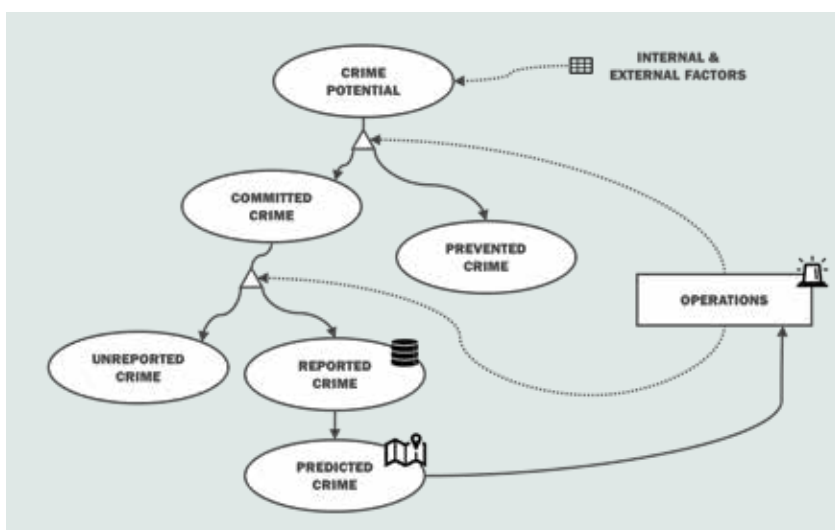

Voorspellingen die enkel op basis van gemelde misdaad werken, zullen dus (in een bepaalde mate) vertekend zijn. Niet-gemelde of voorkomen misdaad wordt beide niet meegenomen, en daardoor is de gemelde misdaad meestal kleiner dan het aantal gepleegde misdaden en te allen tijde kleiner dan de daadwerkelijke potentiële misdaad. In feite worden met de huidige algoritmes enkel aangiftes voorspeld, en niet de criminaliteit. Dit effect wordt nog verder versterkt door wat wij de *'back-to-the-future-paradox'* noemen (naar de gelijknamige films).

Back-to-the-future-paradox

Een belangrijke stimulans voor criminele activiteit is de

afwezigheid van mensen die misdaad kunnen voorkomen, bijvoorbeeld agenten op straat. Politieoptreden heeft dus een effect op de data die worden verzameld. Wanneer we voorspellingen gebruiken om operaties aan te sturen, creëren we dan ook een terugkoppelingslus:

Gemelde misdaad wordt gebruikt om misdaad te voorspellen, de voorspelde misdaad wordt gebruikt om operaties aan te sturen en de operaties zelf beïnvloeden de gemelde misdaad. Op die manier kunnen voorspellingen zichzelf dus bevestigen en leiden tot een zichzelf steeds versterkende terugkoppelingslus.

In het beste geval leidt dit tot onnauwkeurige voorspellingen, in het ergste kan het zelfs discriminatoir beleid tot gevolg hebben. Het probleem van het voorspellen van drugsdealers is ondertussen redelijk bekend (hoewel nog niet opgelost), maar een terugkoppelingslus die vaak over het hoofd wordt gezien, is dat politieoperaties ook misdaad voorkomen, met als gevolg dat die voorspellingen de daadwerkelijke ernst van de situatie onderschatten. Als een agent op basis van een voorspelling ergens gaat staan en er gebeurt niets, kun je onmogelijk weten of de agent de misdaad heeft voorkomen of dat hij zijn tijd heeft verknoeid op een veilige locatie. Dat effect treedt niet alleen

op in de 'box' waarop de operaties gericht zijn. Door de afschrikking en de verspreidingseffecten (positieve en negatieve waterbedeffecten) kan het misdaadpotentieel op aangrenzende locaties toenemen of afnemen, afhankelijk van de afstand en de motivatie van de daders en aanwezige politie.

Een gebied met zeer veel aangiftes zorgt voor een hoge voorspelde misdaad. Als gevolg gaat de politie zich volledig op dat gebied concentreren, en verplaatsen criminelen hun activiteiten naar aangrenzende locaties. In het eerste gebied daalt dus het aantal aangiftes, en op de aangrenzende locaties stijgt het aantal aangiftes. Op basis van deze gegevens zal het algoritme de agenten naar de aanliggende gebieden sturen, waarna de criminelen zich dus gewoonweg weer terug verplaatsen. In dit (extreme) voorbeeld is het enige wat de politie doet steeds een stap te laat zijn.

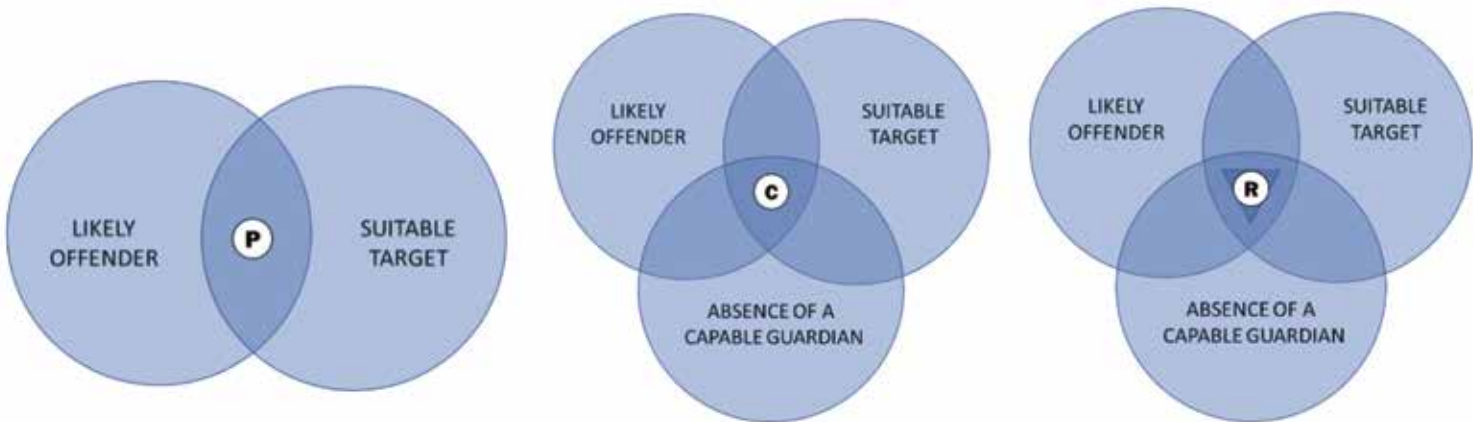
De precieze vertekening in de resultaten, de afschrikking en de waterbedeffecten zijn lastig vast te stellen. Misdad die zich verplaatst, zal vaak buiten de gebieden en typen misdaden vallen waarop de politie focust of schuilt aan achter globale trends. Om dit effect te kunnen isoleren, is eigenlijk een speciaal experiment nodig, namelijk langdurige vergelijking van misdaadlocaties waar de politie heel actief was met locaties waar dit helemaal niet het geval was. We kunnen alleen moeilijk voor een wetenschappelijk onderzoek bepaalde locaties geheel aan hun lot overlaten.

Evaluaties

Hoe komt het dan dat predictive policing zo populair is geworden? Deels is dat een gevolg van een bijna religieus geloof in data bij sommige bedrijven, organisaties, media en delen van de samenleving. Ook is een grondige evaluatie van predictive policing gecompliceerd. En misschien komt het sommige mensen ook beter uit om te stellen dat de evaluaties van predictive policing niet deugen dan dat het algoritme niet goed, of juist heel succesvol is.

» *Er wordt een onderscheid gemaakt tussen potentiële, gepleegde en gemelde misdaad*

In sommige experimenten leidden predictive policing-methoden tot veel betere voorspellingen dan die van de reguliere analisten. Maar klopt dit wel? Het lijkt erop dat de analisten moesten voorspellen waar veel misdaad was (het potentieel), terwijl de nauwkeurigheid van hun voorspelling werd geëvalueerd op basis van gemelde misdaad. Het algoritme daarentegen voorspelde de gemelde misdaad en won dus. Daarbij hadden de analisten ook nog last van de back-to-the-future-paradox, namelijk: er gingen wel agenten naar de door hen aangewezen locaties (om daar misdaad te voorkomen), maar niet naar de door de algoritme aangewezen locaties. Met andere woorden, een nauwkeurige voorspelling is geen goede indicatie voor de kwaliteit van de voorspelling.

Figuur 1. Routine Activity met betrekking tot misdaadpotentieel (P), gepleegde misdaad (C) en gemelde misdaad (R).

Het omgekeerde is zelfs waar: als er ook interventies gedaan worden op basis van voorspellingen is de daling van de nauwkeurigheid juist een teken dat ze goed werken. In de ‘paper van Brantingham’ (Mohler et al. 2015) vermindert die nauwkeurigheid enkel bij hun algoritme, en niet bij de voorspellingen van de analisten. De enig mogelijke verklaring is dat de politieactiviteit in de betreffende gebieden in de ‘beschikbare tijd’ geen effect had, omdat hier al voldoende reguliere politieactiviteit was. Wederom: de analisten voorspelden het misdaadpotentieel en niet het aantal gepleegde misdaden.

Een nieuwe benadering

Om de voorspellingen van het algoritme (meldingen) beter te laten aansluiten op het denkkader van de analist (criminaliteit), is een nieuwe benadering nodig. De huidige methoden voor dataverzameling richten zich op de verkeerde criminele respons: enkel de gemelde misdaden worden meegenomen in de algoritmen. Alleen, predictive policing gaat niet om het voorspellen van het aantal daders, maar om het voorkomen van misdaad. Het betreft dus niet-waargenomen – want voorkomen – misdaden, of anders gezegd: het afschrikwekkende effect van politieactiviteit.

Ons voorstel is om voor de voorspellingen gebruik te maken van het veel stabielere misdaadpotentieel in plaats van de gemelde misdaden. Het misdaadpotentieel op zichzelf kunnen we niet meten. Wel kunnen we proberen het af te leiden uit wat er niet kon worden voorkomen, namelijk de aangiftes, de daadwerkelijke politie-inzet en de effectiviteit van die inzet. Het misdaadpotentieel is gelijk aan de aangiftes + de voorkomen misdaad (inzet maal effectiviteit). Helaas kun je de effectiviteit weer alleen berekenen als je het potentieel kent. Deze vicieuze cirkel is te doorbreken met een complex wiskundig model (<http://policing.ai>).

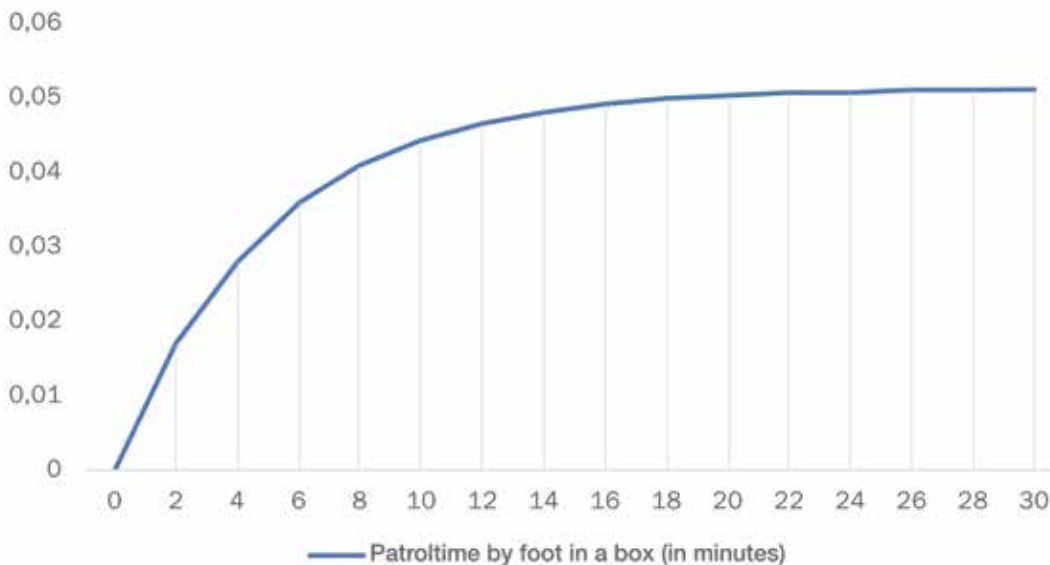
Daar waar de huidige predictive-policingalgoritmen potentiële misdaad modelleren als een functie van

gemelde misdaad, maakt onze benadering een onderscheid tussen potentiële misdaad (P), gepleegde misdaad (C) en gemelde misdaad (R), zie figuur 1. Bijvoorbeeld: het misdaadpotentieel van morgen (een maandag) heeft een relatie met de potentiële misdaad op andere maandagen. Op vergelijkbare wijze heeft het misdaadpotentieel op deze specifieke locatie een relatie met aangrenzende locaties. In tegenstelling tot de gemeten misdaad is het basisidee dat potentiële misdaad alleen wordt beïnvloed door tijd en locatie, en slechts geleidelijk verandert, omdat potentiële misdaad in feite de overlap is van ‘potentiële dader’ en ‘geschikt doelwit’ in de gelegenheidstheorie, beter bekend als de *Routine Activity Theory*. Zowel daders als slachtoffers opereren in een bepaald gebied. Tenzij ze zich verplaatsen of achter slot en grendel verdwijnen, is het aantal ‘potentiële daders’ relatief stabiel. Datzelfde geldt voor ‘geschikte doelwitten’. Mensen gaan niet in korte tijd en masse verhuizen of iets veranderen aan de geschiktheid als doelwit (bijvoorbeeld door nieuwe sloten tegen inbrekers aan te schaffen).

Het enige wat het algoritme hoeft te doen, is voor elk van deze relaties een getal vinden dat de sterkte goed uitdrukt. Tegelijkertijd moet het model getallen vinden voor de plaatselijke effectiviteit van de interventies en voor de waterbedeffecten. En natuurlijk moeten deze getallen zo goed mogelijk passen bij alle dagen, alle locaties en alle mogelijke vormen van politie-inzet in het verleden en in de toekomst. En hoewel dat complex is, kunnen deze getallen geschat worden met behulp van een combinatie van het aantal historische aangiftes en de bijbehorende gepleegde politie-inzet (bijvoorbeeld door *GPS tracking* van voertuigen en communicatiemiddelen). En daarmee kan het model compenseren voor de back-to-the-future-paradox.

Effect en effectiviteit

Naast verbeterde voorspellingen van criminele activiteiten heeft de nieuwe benadering nog een belangrijk voor-

Figuur 2. Effect van surveillanceduur

deel: ze bepaalt ook direct het effect van politie-inzet, evenals de effectiviteit per interventie. Daarmee kunnen in principe dus operaties geoptimaliseerd worden, bijvoorbeeld als we weten wat de effectiviteit (procentueel) is van een surveillance te voet in een bepaald gebied (figuur 2).

We kunnen de surveillanceduur te voet in een 'box' optimaliseren door de effectiviteit te vermenigvuldigen met de (voorspelde) potentiële misdaad. Bijvoorbeeld: 10 minuten surveillance te voet kan mogelijk 0,044 (effectiviteit) x 2,0 misdaden (wat er zonder politie zou zijn opgetreden) voorkomen. Wanneer de potentiële misdaden voor iedere 'box' zijn vastgesteld, is het eenvoudig om de beschikbare hulpmiddelen en de naar verwachting voorkomen misdaden te optimaliseren.

Hoe nu verder?

Het pure voorspellingsinstrument 'predictive policing' kan dus nog flink worden verbeterd. Een belangrijke eerste stap richting de verbreking van de foutieve terugkoppelingslus

in predictive policing is het meenemen van de daadwerkelijke actie die is ondernomen, zodat voor de effecten ervan te compenseren is.

Voor de implementatie van de nieuwe benadering moet men 1) de huidige voorspelalgoritmes aanpassen en 2) de interventies die zijn toegepast meten. Aan dat laatste zijn wel aspecten als privacy en transparantie verbonden.

Prescriptive policing

Een bijkomend voordeel van de nieuwe benadering is dat ze de stap richting impactgedreven of zelfs *prescriptive policing* mogelijk maakt: het voorspellen van de effectiviteit van een bepaalde inzet, gegeven een bepaalde situatie en gebaseerd op kennis van de effecten van specifieke interventies. Als predictive policing

kan voorspellen waar en wanneer je ergens moet zijn, dan kan prescriptive policing voorspellen wat vermoedelijk de beste handelwijze is voor die specifieke 'box' en tijd. Als we kunnen vaststellen dat iets werkt op locaties met specifieke kenmerken, maar niet in andere, dan kunnen we die kennis ook gebruiken voor andere locaties. Zonder de effectiviteit van elke interventie in die bepaalde 'box' te moeten vaststellen, kunnen we dus al beoordelen wat waarschijnlijk wel of niet gaat werken.

Ten slotte

Ten slotte nog dit. Handhaving is een van de moeilijkste taken van de politie en we moeten bedenken dat ook het meest geavanceerde model geen boeven vangt. Het is er enkel en alleen om de analisten te ondersteunen. Een model kan honderd keer roepen dat een bepaalde interventie klopt, uiteindelijk gaat het toch enkel om een kansberekening. Iemand die een specifiek gebied of mogelijke daders goed in beeld heeft, komt vermoedelijk tot een betere oplossing.

Het hier voorgestelde model, en in principe elk voorspelmodel, moet dus vooral inspireren, en zeker niet dirigeren. De werkelijke waarde van dit soort modellen zit in het gebruik ervan en de inbedding in het politieproces. Voorspellingen hebben op zich geen waarde. Het zijn de acties van politiemensen die ze waardevol kunnen maken. Daarom is het van belang om onderzoek te doen, te experimenteren en te investeren in de samenwerking tussen mens en systeem, communicatie, uitleg en transparantie, op zo'n manier dat politiemensen dergelijke systemen op waarde kunnen schatten. <<

Zie www.websitevoordepolitie.nl voor een geannoteerde versie waarin ook de wiskundige onderbouwing te vinden is.

» *Het voorgestelde model moet vooral inspireren en zeker niet dirigeren*

Vakliteratuur

Coördinatie: Claudia Verhagen

Van robuust naar flexibel

Erik Akerboom stelde op 31 januari 2018 tijdens het elfde Politiedebat bij de Politie-academie ('Ruimte voor lokaal') dat teamchefs en hun medewerkers meer regelruimte moeten krijgen om samen met lokale partners na te gaan hoe het best vorm en inhoud kan worden gegeven aan het lokale politiewerk.

Akerboom: *"Het gaat ons als politie enorm helpen als we zelf, samen met burgemeesters en het OM, kunnen bepalen wat lokaal, regionaal, maar ook landelijk nodig is voor de veiligheid. Als we mensen en middelen flexibeler kunnen inzetten, kunnen we veel beter reageren op de grote veranderingen in de maatschappij en in de criminaliteit."*

Ik weet nog wat ik me afvroeg bij die woorden:

- moeten de teamchefs en collega's in de teams de goede dingen flexibeler gaan doen, of
- betekent dit dat de teamchefs en collega's in de teams op een andere manier moeten gaan werken, of
- moeten ze echt andere dingen gaan doen. En wat dan niet meer?

Een goed moment om als teamchef en collega's eens kritisch naar jezelf en je organisatie te kijken, zeker als je binnenkort met burgemeesters, het OM en misschien wel GGZ Nederland in gesprek gaat over het flexibeler inzetten van je mensen en je middelen. Dat je dit in de driehoek moet doen, en niet in *splendid isolation* van achter het bureau, lijkt een open deur, maar is het niet. Dit werd door Cyrille Fijnaut bijvoorbeeld nog eens expliciet uitgesproken in het debat naar aanleiding van de evaluatie van de Politiewet 2018 dat hij had met de Commissie Veiligheid en Justitie in de Tweede Kamer op 17 mei 2018.

Spiegel

Een bron van inspiratie voor zelfreflectie is het boek van Alex Vitale *The End of Policing*. Daarin schetst hij hoe de samenleving roept om steeds méér politie. Na verschillende incidenten en verharding van criminaliteit ontstaat de neiging om het politieapparaat uit te breiden en te hervormen, terwijl de oplossing gezocht moet worden in het hervormen van de rol van de politie in de maatschappij. De werkelijke oplossing van problemen ligt vaak

niet in handen van de politie zelf maar in andere sectoren. Dit heeft als logisch vervolg, aldus Vitale, dat er niet meer geld naar de politie moet gaan maar naar die andere sectoren, om mogelijk te maken dat een andere partij de helpende hand voor de burger is.

De spiegel die Vitale ons voorhoudt is gebaseerd op de situatie in de Verenigde Staten, die erg verschilt van de onze. Toch zijn er ook overeenkomsten. Aan de hand van voorbeelden die ook in de Nederlandse situatie spelen, zoals die van dak- en thuislozen, de bejegening van verwarde of kwetsbare personen en bijvoorbeeld sekswerkers, schetst hij hoe de politie meer of minder effectief is met de rol die zij inneemt.

'As long as we ask the police to be the lead agency in dealing with people living on the streets, the outcome will not be good. While the police can force people to move along, drive people in the shadows, or involve them in the criminal justice system, they do nothing to reduce the number of homeless people; police actions merely serve to further isolate and immiserate them at huge expense.'

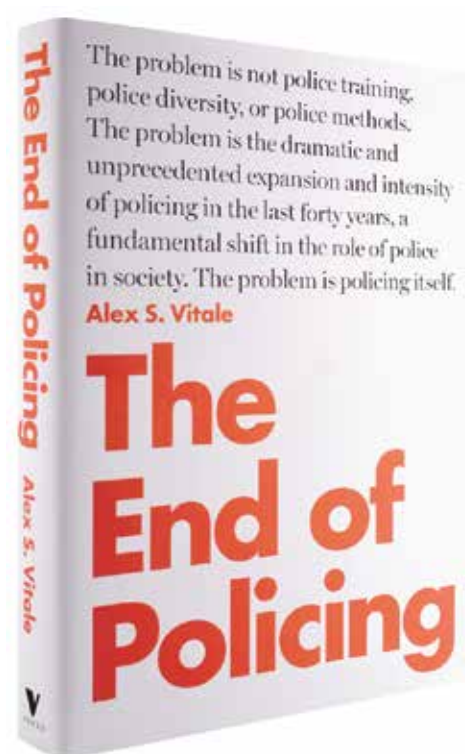
Vitale geeft observaties en oplossingen die recht doen aan de thematiek en beeld geven van de politie in een andere rol. Zo wordt in Memphis een crisisinterventieteam ingeschakeld wanneer sprake is van een melding over een verward persoon. Het crisisinterventieteam is afkomstig uit de medische sector. De politie zet de melding direct door en het interventieteam gaat erop af. Hierdoor komen verwarde personen niet meer in een cel te zitten (*The Memphis Model*).

Schild

Ik had deze oplossing graag tot mijn beschikking gehad toen ik aan het eind van het vorig millennium wijkagent was in de binnenstad van Utrecht. Het had mij zeker geholpen om, onderbouwd met goede en logische argumenten, de vinger op de zere plek te leggen bij een aantal problemen die toen (ook al) speelden. Ik zou niet alleen in staat zijn geweest om te signaleren en een beetje te adviseren, maar had misschien ook wel, gesteund door de leiding, een nieuwe invalshoek kunnen agenderen.

Het integraal werken dat Vitale voorstaat wordt al geruime tijd door de politie in Nederland toegepast, maar zijn boek inspireert tot volharding en doorontwikkeling.

Wat Vitale nog eens extra inzichtelijk maakt is dat de inzet die van de politie wordt gevraagd, vaak eenzijdig is: die van de sterke arm. *We gaan hier keihard tegen optreden!* Wat de politie de partners kan bieden, is het wijzen op de andere mogelijkheid dan die van het zwaard, namelijk die van het schild.

Hoe kan de politie haar partners helpen met hun taakuitoefening, door er te zijn, en zo de burgers te beschermen tegen willekeur en misbruik? Waar en wanneer moet de politie er dan zijn?

Mocht je op zoek zijn naar een boek dat je aanzet tot denken over hoe je je werk (samen met je team) doet, of je de goede dingen doet en of dit ook bijdraagt aan het goede, dan kan ik je *The End of Policing* van harte aanraden.

A. Vitale (2017), *The End of Policing*, uitgeverij Verso Books, 272 pag's, ISBN 978 17 847 8289 4.

– CV

Mr. J.J. (Jeroen) Obdam is senior inspecteur bij de Inspectie Justitie en Veiligheid. Dit artikel werd op persoonlijke titel geschreven.

Tracking bij politiewerk: ervaringen, mogelijkheden en adviezen

Eric Bervoets,
Ed van de
Vreede, Richard¹,
Jeroen¹.

Vorig najaar verscheen *Defensiehulp, een onderzoek voor het Programma Politie en Wetenschap naar militaire bijstand* (Bervoets, 2017). Een van de casussen ging over tracking: spoorzoeken in de natuur. Soms worden in politieonderzoek military trackers ingezet, hoewel inmiddels ook onder politiemensen gediplomeerde spoorzoekers zijn. In dit artikel staan we stil bij de ervaringen met en de mogelijkheden en meerwaarde van tracking en presenteren we adviezen aan leidinggevendenden. Belangrijk is het besef dat een goede tracker geregeld grootschalige (en dus kostbare) zoekacties kan voorkomen en een waardevolle aanvulling is op de zoekcapaciteit van de politie.

De politie heeft expertise om met DNA, telecommunicatie of vingerafdrukken sporen bloot te leggen. Tracking, zoals door ons bedoeld, is nog geen gemeengoed. Er hebben zich de afgelopen jaren echter ontwikkelingen voorgedaan waarop we in dit artikel zullen ingaan. We gaan na wat in Nederland de voornaamste ervaringen zijn met tracking bij politiewerk en wat de meerwaarde daarvan is.

We plaatsen tracking eerst in perspectief, door in het kort de herkomst ervan aan te geven en te beschrijven hoe deze vaardigheid in Nederland eerst door militairen en inmiddels ook door sommige politiemensen wordt ingezet. Dat doen we op basis van onderzoek, alsmede de praktijkkennis van militairen en politiemensen. Ten slotte gaan we in op enkele adviezen voor leidinggevendenden.

Het onderzoek werd verricht in het kader van een studie naar militaire bijstand, waarin de military trackers van het Korps Mariniers werden opgevoerd als een van de casussen rond bijstand aan de politie, naast bijvoorbeeld zoekteams van de Landmacht en de defensieduikers. Voor de casus werden enkele trackers en politiemensen die ermee van doen hebben gehad geïnterviewd. Om naast het onderzoek te kunnen bogen op actuele praktijkkennis werd in 2018 speciaal voor dit artikel samengewerkt door een criminoloog en trackingexperts bij de politie en mariniers.² De criminoloog bezocht bovendien een eindoefening ‘nationale operaties’ van trackers in opleiding bij het Korps Mariniers. Het belangrijkste doel van deze samenwerking is het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden van tracking.

Tracking in perspectief: oude kunst, nieuwe vaardigheden

Onze voorouders konden aan de hand van de versheid van afdrukken in de bodem, gebroken takken, platgetrapte planten, verkleuring en verdorde bladeren (in de trackingwereld aangeduid als *signs*) de gangen van mens en dier nagaan. Uitzonderingen daargelaten, bijvoorbeeld enkele volkeren in Afrika en de Aboriginals in Australië, lijkt de mensheid deze oervaardigheid te zijn verleerd. Een uitzondering zijn verder militairen (en politiemensen) die tracking hebben herontdekt.

Volgens de *Combat Tracking Guide* van de Amerikaan John D. Hurth is tracking ‘the capability of following and interpreting a trail of sign made by the quarry’ (2012, p. 257). Bij militairen leidt het spoor uiteindelijk naar de vijand, veelal in bossen en oerwouden, waardoor vijandelijke troepen niet vanuit de lucht kunnen worden gevolgd. Een Nederlandse definitie is ‘de vaardigheid om door mensen achtergelaten sporen te volgen en interpreteren’. Trackers werken het liefst met een terrein dat (denkbeeldig) kan worden afgebakend. Zij zoeken eerst naar een zogeheten *entry point*, de plek waar iemand vermoedelijk het terrein is binnengekomen, en bij voorkeur ook naar een *exit point*, waar iemand mogelijk het gebied heeft verlaten. Tussen die twee denkbeeldige punten zoeken zij naar ‘signs’. Vrijwel iedereen kan overigens zogeheten *sign awareness* worden bijgebracht, wat betekent dat iemand zich bewust is van sporen zonder zelf tracker te zijn. Niet iedereen heeft het in zich om een goede tracker te worden.

Korps Mariniers: sinds Afghanistan

De Nederlandse krijgsmacht heeft nog maar enkele jaren (weer) eigen military trackers. Deze zijn momenteel onder-

Foto: Ministerie van Defensie

gebracht bij het Korps Mariniers, omdat tracking goed aansluit bij de bestaande expertise van het Korps rond *jungle warfare*. In de jaren zestig werden de mariniers in Nieuw-Guinea ondersteund door Papoea's die van jongs af aan hadden leren spoorzoeken. Met de uitzendingen naar Afghanistan, sinds 2002 en specifiek Uruzgan vanaf 2007, voelde het Korps Mariniers de noodzaak om deze vaardigheid te herintroduceren. Tracking bleek bijvoorbeeld essentieel bij het opsporen van berrmbommen en van de personen die deze hadden gelegd.

Trackers interpreteren en analyseren de aangetroffen sporen en lezen daarmee als het ware de omgeving. Zo kunnen zij onder andere aan sporen zien wat voor groep mensen zich over het terrein beweegt, hoe snel dit gebeurt en of de groep voeding bij zich heeft. Deze vaardigheid komt tevens goed van pas in een meer forensische omgeving. Daarom wordt tracking sinds ongeveer 2010 ook af en toe ingezet als militaire bijstand aan de politie.

» Volgens de trackers moest de moordenaar een militaire achtergrond hebben

Military trackers en politieonderzoek: enkele voorbeelden en resultaten

Volgens artikel 58 van de Politiewet 2012 kunnen ook andere krijgsmachtonderdelen dan de Koninklijke Marechaussee de politie bijstaan, bijvoorbeeld als expertise niet voorhanden is bij de Nationale Politie.³ Een van de eerste zaken met military trackers betrof de vermiste Farida Zargar uit Spijkenisse. Daarin moest worden gezocht in bosgebied, bij uitstek geschikt terrein voor trackers. De 22-jarige Farida verdween in augustus 2010. Haar lichaam werd een jaar later teruggevonden, begraven in het Mallebos. Met hulp van de mariniers werden een fiets en een sleutelbos gevonden. Op aanwijzen van de verdachte werd uiteindelijk het stoffelijk overschot gelokaliseerd.

Een andere zaak waarbij de military trackers zijn ingezet, is de moord op het echtpaar Schroevers in Middelburg in 2011. Met de bevindingen van de trackers kon een profiel worden opgesteld van de moordenaar, die volgens de mariniers een militaire achtergrond moest hebben. Toen de verdachte mede op basis van dat profiel werd aangehouden, bleek hij oud-militair van het Franse Vreemdelingenlegioen.

De trackers werden daarnaast ingezet bij de zaak van de door hun vader vermoorde broertjes Ruben en Julian uit Zeist (2013) en bij de moord op Mariëlle Markgraaff in Helmond (2016). In beide zaken bleken de sporen 'vervuild' door eerdere zoekacties door politiemensen zelf; de trackers waren er te laat bij gevraagd. We gaan bij de adviezen nog in op het risico van 'vervuiling'. Dat knelpunt speelde ook bij de zaak van Anne Faber (2017), waardoor hierbij voor de (politie)tracker nauwelijks aanknopingspunten waren om te spoorzoeken. De mariniers werden met succes ingezet bij de

zoektocht naar de verdachten van de moord op de Nederlandse politiemann Ferry Bakx op Bonaire in 2016. Zo brachten de mariniers onder meer de vluchtroute in kaart. Ook vonden ze kleding, een portemonnee en een patroonhouder. Met name de gevonden kapotgeslagen telefoons die middels tracking aan de verdachten gelinkt konden worden, waren waardevol bewijs. Zonder de inzet van de mariniers hadden deze verdachten nooit aangehouden kunnen worden.

Meerwaarde: gericht sporen analyseren in groene gebieden

Volgens de Koninklijke Marine worden de trackers veel minder ingezet dan de zoekteams van Landmacht en Marine die helpen met huiszoekingen en de defensieduikers, die de politie zeer geregeld helpen met onder water zoeken. Als trackers worden ingezet, gaat het vaak wel over zaken met een behoorlijke impact. Het type zaak waarbij de trackers bijstand verlenen, is divers: zoeken naar voortvluchtige of vermiste personen (onder wie ook demente ouderen), vermoeden van moord of zoeken naar een plek waar iemand begraven zou kunnen liggen. Meer algemeen gaat het naast hulpverlening om het helpen bij bewijsgaring en ondersteuning van de forensische opsporing. Volgens de mariniers zouden zij nog breder kunnen worden ingezet, bijvoorbeeld bij het zoeken naar sporen bij drugsdumping, maar feitelijk bij alle zaken waar sporen in de natuur een voorname rol spelen.

Om de politie van dienst te zijn, worden alle military trackers na hun opleiding in een aanvullende module getoetst op het binnenlands optreden, waaronder bijstand aan de politie. Spoorzoeken in bebouwd gebied, het zogeheten *urban tracking*, zien zij voor binnenlands optreden niet als hun meerwaarde. Dat zou bij uitstek een vorm van spoorzoeken zijn die politiemensen zelf zouden moeten uitvoeren,

omdat zij beter dan de mariniers weten wat ‘normaal’ en wat ‘afwijkend’ is in een bepaalde wijk of buurt. Dat brengt ons op de recente introductie van politietrackers bij de Politie Eenheid Rotterdam.

Tracking door politiemensen: ontwikkelingen en toenemend draagvlak

De Mobiele Eenheid wordt geregeld ‘op linie’ ingezet in open terrein, maar dat betreft een wezenlijk andere zoekstrategie dan het herkennen en interpreteren van verstoringen in de bodem, voetsporen, bandensporen en iemands gang nagaan via geknakte takjes en verder letten op alles wat afwijkt in een natuurlijke (bijvoorbeeld een bosachtige) omgeving. Ook speurhonden en surveillancehonden zijn van grote waarde, maar vooral bij geursporen – zij kunnen zelf geen sporen interpreteren.

Dat was voor twee Rotterdamse hondengeleiders, mede ingegeven door een artikel in politievakblad *Blauw* uit 2010 over de military trackers, reden om zich met steun van hun leidinggevenden te verdiepen in *police tracking* en in het bijzonder urban tracking. Deze politiemensen zochten contact met de military trackers, volgden een aangepaste opleiding bij hetzelfde instituut als hun marinecollega's, werken inmiddels samen met de mariniers en introduceerden tracking bij de politie. Beide politiemensen zijn inmiddels ook trackinginstructeur. Momenteel bestaat de ambitie om bij de Nationale Politie nog meer van dit soort trackers op te leiden en ervoor te zorgen dat politiemensen uit de noodhulp *sign aware* worden. Zij zijn zich dan bewust van sporen en de mogelijkheid tot police tracking, zodat zij indien nodig een tracker bij het onderzoek kunnen betrekken. Volgens de twee Rotterdamse politietrackers zijn hondengeleiders zeer geschikt om (ook) tracker te worden. Zij zijn vaak als eerste ter plaatse op een plaats delict, waar zij verse, nog onvervuilde sporen kunnen nagaan. Hun hond is dan wel een surveillancehond, maar deze kan toch goed helpen met geursporen.

Vanwege de onbekendheid van tracking twijfelden sommige uitvoerende politiemensen aanvankelijk over het nut ervan. Ook voor leidinggevenden – bijvoorbeeld als chef van dienst bij een zoekactie – is tracking nog vaak onbekend. Tracken gaat in de kern om ‘boeven vangen’ of vermiste personen opsporen en liefst levend in veiligheid brengen. Deze vaardigheid sluit daarom prima aan bij de politiecultuur. De werkvloer is daarom enthousiast en ook bij de leidinggevenden groeit de belangstelling voor tracking.

» Voordeel van de politietracker is dat hij opsporingsambtenaar is

Voordelen politietracker ten opzichte van military tracker

Volgens de trackers hoeven en kunnen niet overal military trackers worden ingezet. Dat wisselt per zaak en soort terrein. De politietracker is overal inzetbaar, de mariniers kunnen vooral worden ingezet in het buitengebied als er extra capaciteit nodig is. Een voordeel van de politietracker is verder dat hij opsporingsambtenaar is en in tegenstelling tot de militairen meer gewend is om forensisch te denken en bewijs te vergaren. De Rotterdamse politiemensen hebben inmiddels zelf ettelijke ervaringen opgedaan met tracking, bijvoorbeeld bij vermissingen en het volgen van verdachten van diverse soorten misdrijven. Signs kunnen ook worden gevonden in een meer stedelijke omgeving, waar uiteindelijk toch nog veel parken, tuinen en groenstroken zijn.

In het Kralingse Bos in Rotterdam zoekt de politie naar een verwarde vrouw, de chef van dienst overweegt de Mobiele Eenheid in te zetten om op locatie te gaan zoeken. Via de meldkamer meldt een van de twee Rotterdamse politietrackers zich bij de chef van dienst. Hij vraagt of hij eerst het gebied in mag op zoek naar sporen van de vrouw. Zijn inspanningen leveren ‘conclusive sign’ op, op basis waarvan hij opmaakt dat de vrouw niet meer in het gebied is. Hij ontraadt daarom de chef van dienst om de ME in te zetten. Dat levert volgens zowel hem als de chef een grote efficiencywinst op, onder meer gezien de kosten van een ME-inzet. Het scenario blijkt overigens correct. De vrouw had het gebied verlaten en bleek de trein naar De Bosch te hebben genomen. Daar werd ze door politiemensen aangetroffen.

Ten slotte: adviezen voor leidinggevende politiemensen

De voornaamste les voor leidinggevend is dat tracking tijdswinst oplevert en kosten bespaart, of het nu door militairen of politiemensen gebeurt. Als in een vroeg stadium van bijvoorbeeld een vermissing tracking wordt ingezet, kunnen grootschaliger zoekprocedures – bijvoorbeeld door de ME – achterwege blijven. Praktische adviezen aan leidinggevend zijn verder:

- Bij de politie kan meer gebruikgemaakt worden van tracking als gerichte en efficiënte aanvulling op bestaande zoek- en analysevaardigheden. De spoorzoekers hebben inmiddels hun bestaansrecht bewezen.
- Van belang is om per zaak en soort terrein te bezien of er politietrackers en/of military trackers dienen worden ingezet.
- Een leidinggevende dient te beseffen dat politietrackers en military trackers het meest succesvol zijn als ze al vroeg worden meegenomen in een onderzoek, namelijk zodra bekend is dat ze van meerwaarde kunnen zijn. Zij kunnen voorafgaand aan de eigenlijke inzet als

adviseur meedenken en zich de zaak inhoudelijk eigen maken.

- Verder is van belang om in overleg met de trackers iemand te betrekken die het gebied goed kent (in een buitengebied een boswachter en in een stedelijke omgeving een wijkagent).
- Het is van belang om in te zien dat sign awareness helpt om spoorvervuiling te voorkomen. Het is goed om dit spoorbewustzijn te ontwikkelen op de werkvloer. Daarvoor zijn geen dagen politieonderwijs nodig. Spoorbewustzijn wil overigens niet zeggen dat iemand in zelf in staat is om te tracken.
- Uiteraard is het in 2018 goed mogelijk om de fysieke tracking te combineren met digitale tracking of met cameratoezicht (statisch of met drones). Soms helpt het bij een vermissing bijvoorbeeld als een sign kan worden aangevuld met digitale gegevens op bijvoorbeeld sociale media of camerabeelden (dat laatste met name in stedelijk gebied).

Meer algemeen is het verstandig om zich te realiseren dat we hoe dan ook aan de vooravond staan van een nieuwe ontwikkeling. Dat zal een traject zijn van zoeken en leren, waarin ook wetenschappelijk onderzoek door criminologen, politieonderzoekers en forensisch onderzoekers kan bijdragen. Het is van belang nader te onderzoeken wat op taakniveau de meerwaarde is – en verder zou kunnen zijn – van tracking en hoe politie en defensie hierbij nog meer samen zouden kunnen optrekken. <<

Noten

1. Om reden van vertrouwelijkheid vermelden wij de achternamen van deze auteurs niet.
2. Wij danken de Koninklijke Marine, in het bijzonder het Korps Mariniers, en de Politie Eenheid Rotterdam voor hun medewerking.
3. Zie Bervoets (2017) voor een nadere uitleg van de (aanvraag) procedure van militaire bijstand.

Literatuur

- Bervoets, E. (2017). *Defensiehulp. Legergroene bijstand aan de politie bij handhaving van de rechtsorde*. Apeldoorn: Politie en Wetenschap.
- Hurth, J.D. (2012). *Combat Tracking Guide*. Mechanicsburg: Stackpole Books.
- Wermeskerken, H. van (2011). De spoorzoekers van Defensie lopen voorop, *Blauw*, 7(21), 22-25.

Auteurs

- Eric Bervoets**, criminoloog en eigenaar van Bureau Bervoets Dennis de Jongste, gediplomeerd tracking instructeur en hondenleider Politie Eenheid Rotterdam.
- Ed van de Vreede**, gediplomeerd tracking instructeur en hondenleider Politie Eenheid Rotterdam.
- Richard**, adjudant der mariniers, Joint Kennis Centrum Militair Optreden in Extreme Omstandigheden (JKCMOX).
- Jeroen**, sergeant-majoor der mariniers, Joint Kennis Centrum Militair Optreden in Extreme Omstandigheden (JKCMOX).

Verbeterd zicht op zedendelinquenten

Ilana de Wild,
eenheidsleiding
Oost-Brabant,
voorheen Landelijk
Programma Zeden,
Kinderpornografie
en Kindersekstoe-
risme (LPZKK).
Lina Rijkse,
criminologe voor
LPZKK.

In 2011 werd in een onderzoek geconcludeerd dat het toezicht op zedendelinquenten verbeterd kan worden. Nu in 2018, het startpunt van intensievere samenwerking met Reclassering en OM, wordt teruggekeken op leerpunten en ontwikkelingen van de afgelopen tijd.

Toezicht houden op personen, situaties of zaken die een bedreiging vormen voor de openbare orde en veiligheid wordt door de politie en ketenpartners op verschillende terreinen – zoals terrorisme, huiselijk geweld en draaideurcriminaliteit – gedaan. Soms preventief, vaak door het toezien op de naleving van bijzondere voorwaarden. In 2011 constateerden Van de Bunt, Holvast en Plaisier in onderzoek naar de samenwerking tussen reclassering en politie, dat de politie echter nauwelijks betrokken was bij het toezicht op zedendelinquenten.

De rechter legt bij een veroordeling van een zedendelinquent soms bijzondere voorwaarden op, zoals vrijheidsbeperkende maatregelen – denk aan een gebiedsverbod. De reclassering is dan verantwoordelijk voor het toezicht op die maatregelen en de politie ondersteunt haar daarbij. Zedendelinquenten die (nog) niet klaar zijn voor terugkeer in de maatschappij worden geholpen en bijgestuurd, waardoor het recidiverisico verkleind kan worden. Tot zover niets aan de hand, lijkt het. Toch concluderen Van de Bunt et al. in 2011 dat het toezicht op zedendelinquenten verbeterd kan worden.

Onvoldoende zicht op de groep met een recidivegevaar

Volgens Van de Bunt et al. is er ten eerste onvoldoende zicht op de groep met een recidivegevaar. Slechts een beperkt deel van de zedendelinquenten krijgt bijzondere voorwaarden opgelegd bij zijn voorwaardelijke veroordeling, strafbeschikking, voorwaardelijk sepot of schorsing van de voorlo-

pige hechtenis. Voorbeelden van bijzondere voorwaarden zijn het opleggen van een gebiedsverbod, een verplichting tot behandeling door een zorginstelling of een verbod contact te leggen met bepaalde personen. Van de Bunt et al. concludeerden in 2011 dat, alhoewel steeds vaker bijzondere voorwaarden worden opgelegd, de groep waarvan daadwerkelijk recidive is te verwachten groter is dan de groep met toezichtmaatregelen.

Ook anno 2018 is dit het geval. Zo kan sprake zijn van een zedendelinquent met hoog recidiverisico wiens toezicht afloopt of die überhaupt niet onder toezicht is gesteld. Dit laatste komt bijvoorbeeld doordat de rechter het advies van de reclassering over het risico en de benodigde maatregelen niet overneemt. De conclusie dat niet iedereen die risico's oplevert in de gaten wordt gehouden, roept vragen op als: Hoe stel je de omvang van de groep met een recidiverisico vast? Bij wie is deze groep in beeld? En hoe kan bewerkstelligd worden dat deze groep gemonitord wordt, ongeacht of bijzondere voorwaarden opgelegd zijn?

Politiële toezichttaak heeft een vrijblijvend karakter

Van de Bunt et al. constateerden daarnaast dat de politieke toezichtstaak een vrijblijvend karakter had en dat de wijze waarop het toezicht vormgegeven moest worden niet voldoende uitgewerkt was. Dit zorgde voor onduidelijkheid in de uitvoering bij de betrokken politiemensen. De vrijblijvendheid droeg ook niet bij aan effectieve samenwerking tussen de betrokken instanties. Voor de reclassering was niet duidelijk wat zij van de politie mocht verwachten.

Een van de oorzaken van deze vrijblijvendheid is dat binnen de politie werd getwijfeld of het monitoren van zedendelinquenten wel een primaire politietask is. Immers, de dader heeft zijn straf uitgezeten en er is (nog) geen sprake van herhaling van een delict. Tot werd begonnen met de intensivering van het monitoren is dit een punt van discussie geweest – en misschien is het dat nog steeds wel. Artikel 3 van de Politiewet en bijbehorende jurisprudentie zijn duidelijk over de bevoegdheid van de politie: in beginsel kan zij toezicht houden op eenieder van wie zij verwacht dat deze een mogelijk gevaar kan vormen voor de rechtsorde. Welke prioriteit toezicht op zedendelinquenten krijgt en hoe dit er precies uitziet, is een beleidskeuze.

» *Te weinig zicht op recidivegevaar, en de rol van de politie was niet duidelijk*

Dit brengt ons meteen bij een tweede oorzaak van de vrijblijvendheid, namelijk het ontbreken van een vaste, landelijke werkwijze. Van de Bunt et al. lieten zien dat wijkagenten hun prioriteiten bepaalden aan de hand van het waargenomen of ingeschatte risico. In tegenstelling tot bij de reclassering, waar gedetailleerd is uitgewerkt en vastgelegd hoe het toezicht moet worden vormgegeven, ontbrak een dergelijke protocollering bij de politie.

Mazen van het net

In het Landelijk Programma Zeden, Kinderpornografie en Kindersekstoerisme (LPZKK) werd duidelijk dat zedendelinquenten vaak uit het oog verloren werden als hun straf eenmaal voorbij was, ook als zij mogelijk nog wel een risico vormden. Een voorbeeld hiervan is Joke M. Na zijn veroordelingen en straf vanwege kindermisbruik in Nederland verdween hij uit het zicht. In 2015 bleek dat hij al jaren in de Filipijnen woonde en daar meerdere kinderen misbruikte. Het was voor M. niet moeilijk geweest om anoniem en ongezien zijn criminele leven in het buitenland te leiden. Pas op het moment dat de Nederlandse politie haar aanpak van seksueel kindermisbruik door Nederlanders in het buitenland ging intensiveren, begon een actieve informatie-uitwisseling met de Filipijnen, waardoor M. weer in het vizier kwam.

Ondanks het toezicht op de naleving van justitiële voorwaarden van veroordeelden en de samenwerking met de reclasseringsorganisaties, had de politie onvoldoende zicht op de groep zedendelinquenten met een hoog recidivegevaar en voldeed de aanpak niet om de kans op recidive van deze groep substantieel te verkleinen. Het LPZKK sloot zich daarom aan bij de conclusies van Van de Bunt et al.

Dit heeft geresulteerd in het opzetten van diverse pilots en het bijdragen aan onderzoeken om herhaling van seksuele misdrijven bij deze groep zo veel mogelijk te voorkomen. Hierna volgt een overzicht van initiatieven die vanaf 2013 in gang zijn gezet om het toezicht op zedendelinquenten te intensiveren. We noemen daarbij de belangrijkste lessen.

Europees onderzoek naar internationale samenwerking

Onder de vlag 'Prevention of and Fight against Crime Programme' van de Europese Commissie startte in januari 2013 een Europees meerjarig onderzoek met de naam *Serious offending by Mobile European Criminals (SOME)*. Het zocht antwoord op de vraag hoe Europese landen kunnen samenwerken en informatie kunnen uitwisselen om hun burgers te beschermen tegen reizende gewelds- en zedendelinquenten die een groot risico op herhaling vormen.

De conclusies waren zowel bedroevend als hoopvol. Bedroevend, omdat zeer weinig landen proactief informatie uitwisselden ter voorkoming van misdrijven door gewelds- en zedendelinquenten. De casussen die de onderzoekers verzamelden over ernstige zedendelinquenten die ongestoord konden recidiveren in andere landen, waren schrijnend en creëerden een gevoel van urgentie bij de deelnemers aan SOME. Het inzicht groeide dat betrokken partijen als ministeries, reclassering en politie een grotere rol konden spelen in de preventie van ernstige zedenmisdrijven. De conclusies van het SOME-onderzoek zijn ook hoopvol, omdat alle structuren en instrumenten die nodig zijn voor informatie-uitwisseling beschikbaar zijn voor de Europese landen: Interpol met zijn internationale waarschuwingsberichten, Europol, Schengen-informatiesysteem II, European Criminal Records Informatie System (ECRIS), Prum (database voor DNA, vingerafdrukken en voertuigregistraties), de netwerken van *liaison officers* van de politie en bilaterale, multilaterale en informele samenwerkingsafspraken tussen landen inclusief de structuur van *Single Points of Contact*.

Lessen: Het maatschappelijk belang van preventie is groot en landen moeten zichzelf verplichten om deze taak serieus vorm te geven. De kansen op het gebied van internationale samenwerking in toezicht liggen voor het oprapen.

Gedurende de onderzoeksperiode toonde het Verenigd Koninkrijk zich bereid om met Nederland een pilot uit te voeren om de informatie-uitwisseling te verbeteren. Nederland bleek hiervoor echter nog niet klaar, vooral omdat hier – in tegenstelling tot in het Verenigd Koninkrijk – geen compleet en direct overzicht bestaat van de groep zedendelinquenten die een groot risico vormen. Dit heeft het LPZKK geprikkeld een manier te zoeken om de politie met ‘één druk op de knop’ een overzicht te bieden van deze groep. Daartoe wordt de pilot ‘Risicotaxatie door de politie’ opgezet.

Controle gegevensdragers door politie en reclassering

De reclassering legt al jaren huisbezoeken af aan veroordeelden in kinderporno-zaken en controleert of de justitiële voorwaarden worden nageleefd. Sinds 2015 sluit de politie daarbij in sommige gevallen aan om technische ondersteuning te bieden bij de controle van gegevensdragers (zoals telefoons, computers en USB-sticks) van de veroordeelde. Zonder deze technische ondersteuning zou de reclassering minder goed kunnen nagaan of de zedendelinquent eerlijk is over zijn bezigheden op het internet. Dit is een mooi voorbeeld van het samenkomen van de verschillende belangen van de organisaties: effectieve begeleiding van een veroordeelde en een waakzaam oog om terugval te constateren en waar nodig opsporing te starten.

Les: Het bestaande toezicht op veroordeelden kan verbeterd worden door nauwere samenwerking tussen politie en reclassering.

Pilot ‘Langdurig toezicht’

In januari 2018 is de Wet langdurig toezicht, gedragsbeïn-

vloeding en vrijheidsbeperking (WLT) in werking getreden. Tbs-gestelden, zeden- en zware geweldsdelinquenten kunnen sindsdien zo lang onder toezicht blijven als de rechter nodig vindt. Het doel is recidive te voorkomen en eerder te kunnen ingrijpen bij (dreigende) recidive. Om voorbereid te zijn op deze nieuwe wet hebben politie, reclassering en OM in de politie-eenheden Noord-Nederland en Rotterdam onder leiding van het ministerie van Justitie & Veiligheid in 2015 een pilot uitgevoerd om te experimenteren met een intensieve samenwerkingsvorm in het toezicht op zedendelinquenten met een hoog recidiverisico. De succesfactoren van deze pilot ‘Langdurig toezicht’ waren het werken volgens een vaste werkwijze (waaronder structureel casusoverleg) en het werken met vaste contactfunctionarissen bij elke organisatie. Beide eenheden hebben deze werkwijze na de pilot gecontinueerd.

Hoewel reclassering en politie (zowel wijkagenten als zedenrechercheurs) al vele jaren samenwerken in het toezicht, bleek dat nauwe, structurele samenwerking tussen de organisaties in sommige politie-eenheden ontbrak. In 2011 stelden Van de Bunt et al. al vast dat zedendelinquenten geen doelgroep vormen die binnen de zogenoemde veiligheidshuizen (samenwerkingsverbanden van lokale ketenpartners met als doel het bestrijden van overlast en criminaliteit) besproken wordt. Hierdoor was in de praktijk weinig of geen sprake van overleg en informatie-uitwisseling over risicovolle zedendelinquenten, waardoor reclassering en politie een kans misten om het toezicht (volgende) effectief uit te voeren.

In 2016 zijn de aanbevelingen uit de pilot ‘Langdurig toezicht’ besproken tussen politie, OM, reclassering, GGD Nederland, NIFP, Raad voor de Kinderbescherming en De Waag. Deze organisaties spraken af om de in de pilot ontwikkelde werkwijze in heel Nederland te gaan toepassen. Hoewel de pilot werd uitgevoerd ter voorbereiding op de

WLT constateerden de organisaties dat de aanbevelingen gebruikt kunnen worden voor een bredere doelgroep dan de ondertoezichtgestelden, namelijk zedendelinquenten van wie daadwerkelijk recidive is te verwachten.

Lessen: Casusgerichte samenwerking leidt tot beter zicht op zedendelinquenten, en daarbij zijn vaste contactpersonen bij politie en reclassering benodigd.

Risicotaxatie door de politie

De genoemde lessen wijzen uit dat de samenwerking tussen politie en reclassering kan worden aangescherpt en geconcretiseerd. Vooral met betrekking tot de zedendelinquenten van wie een mogelijk gevaar op recidive is te verwachten, heeft de politie de taak toezicht te houden. Capaciteit en middelen ontbreken echter om alle zedendelinquenten met een mogelijk recidiverisico in het oog te houden. Daarom moet de aandacht uitgaan naar degenen van wie een ernstig gevaar op recidive is te verwachten. Echter, hoe de omvang van deze groep vastgesteld kan worden en bij wie de groep in beeld is, is een vraag die in de verschillende initiatieven onbeantwoord bleef. Enkel afgaan op de zedendelinquenten die onder toezicht staan bij de reclassering bleek niet voldoende. Daarnaast start dit toezicht pas na een veroordeling, waardoor iemand uit beeld kan raken in de periode tussen het gepleegde delict en de veroordeling – een periode die soms jaren duurt.

Vaststellen van hoog recidiverisico

De vraag of de politie een zedendelinquent in de gaten houdt, hangt vaak af van een persoonlijke inschatting van de noodzaak daartoe. Tot op heden was het onderbuikgevoel van politiemensen hierbij meestal leidend, terwijl uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat dit geen goede voorspeller is voor de kans op recidive (Smid, 2014). De kans is hierdoor zelfs groter dat gefocust wordt op personen met een lagere kans op recidive en dat capaciteit niet optimaal wordt ingezet. Het LPZKK ging daarom op zoek naar gevalideerde risicotaxatie-instrumenten die de politie zou kunnen gebruiken. De Static-99R bleek een potentieel geschikt instrument.

De Static-99 werd op basis van vele onderzoeken naar risicofactoren in de jaren negentig van de vorige eeuw in Canada ontwikkeld door de psychologen R. Karl Hanson en David Thornton. De Static-99R, een *revised* versie die vanaf 2012 in gebruik is, wordt niet alleen wereldwijd (vooral in Angelsaksische en Europese landen) toegepast door instanties als de reclassering en forensische zorginstellingen, maar ook door de politie, namelijk door de *Royal Canadian Mounted Police*. Dit instrument is bedoeld om een inschatting te maken van de kans op seksueel gewelddadige recidive bij volwassen mannen die verdacht worden en/of veroordeeld zijn wegens een seksueel delict. Het instrument stelt het basisrecidiverisico vast op grond van tien vragen over statische gegevens zoals demografische gegevens, het criminele verleden en het type slachtoffers dat de verdachte heeft gemaakt. Het geeft daarmee zicht op de aanwezigheid van de twee belangrijkste risicofactoren voor mannelijke zedendaders, namelijk het hebben van een afwijkende seksuele interesse en een antisociale oriëntatie (Rijksen, 2017).

Er zijn geen gevalideerde risicotaxatie-instrumenten voor vrouwelijke zedendelinquenten, omdat die groep te klein is om valide onderzoek te kunnen uitvoeren en op basis daarvan instrumenten te ontwikkelen.

Gebruik Static-99R

In de pilot 'Risicotaxatie door de politie' werd onderzocht of de politie de Static-99R kan gebruiken voor het vaststellen van het recidiverisico van zedendelinquenten. Het gebruik van het instrument in de politie-eenheden Oost-Nederland, Zeeland-West-Brabant, Den Haag en Noord-Nederland wees uit dat de politie dit op effectieve, betrouwbare en uniforme wijze kan inzetten. De Static-99R kan worden gebruikt voor het staven van het onderbuikgevoel bij casussen van eerder veroordeelde zedendelinquenten alsook worden ingezet in een vroeg stadium, namelijk na de aanhouding. De politie heeft op dat moment namelijk als eerste zicht op een zedendelinquent én beschikt over alle voor de Static-99R benodigde informatie. Bovendien bleek dat de politie aanvullende, risicoverhogende politie-informatie met betrekking tot eerdere aanhoudingen kan meenemen die bij de reclassering niet bekend is.

Met de uitslag van de Static-99R heeft de politie zicht op het (statische) recidiverisico van een zedendelinquent en kan zij bepalen wie zij, al dan niet in samenwerking met ketenpartners, moet gaan monitoren. Kennis over risicofactoren die meer dynamisch van aard zijn, denk aan middelemisbruik of sociale steun, zorgt ervoor dat maatwerk wordt geleverd binnen deze monitoring. Daarvoor is samenwerking en kennisdeling met ketenpartners essentieel.

Uit de pilot bleek ook dat de risico-inschatting van de politie op basis van onderbuikgevoel niet altijd overeen kwam met de uitslag van de Static-99R. Soms schatte de politie een recidiverisico hoger in dan op basis van de risicotaxatie te verantwoorden was, en soms lager. Rijksen (2017) laat in haar literatuuronderzoek zien dat enkele

» Tot op heden was
het onderbuikgevoel van
politiemensen leidend

factoren waarvan velen denken dat ze recidiverisico voorstellen, juist niet in relatie staan tot seksuele recidive: (seksueel) kindermisbruik tijdens kindertijd, psychische problemen, houding van de zedendader jegens slachtoffer (en in sommige vallen bij diens behandeling) en de ernst van een delict. In het onderzoek van Rijksen viel ook op dat zedendelinquenten zoals schennisplegers meer aandacht nodig hebben, gezien hun relatief grote kans op recidive. Dit geeft aan dat de inzet van ‘onderbuikgevoelens’ van de politie versterkt zou moeten worden met het gebruik van het risicotaxatie-instrument, de kennis over de andere risicofactoren en de samenwerking met ketenpartners om maatwerk per zedendelinquent te kunnen leveren.

Lessen: De politie kan alleen zicht krijgen op de risicovolle groep zedendelinquenten door objectivering van de risico-inschatting. Verder kan de politie al risico's inschatten vanaf de fase van aanhouding.

Nieuwe werkwijze Monitoren

Op basis van de genoemde initiatieven en daaruit getrokken lessen heeft het LPZKK in samenwerking met zedenrechercheurs een nieuwe werkwijze ontwikkeld om zedendelinquenten te monitoren. Begin 2018 heeft de politie samen met reclassering en OM deze werkwijze Monitoren uitgerold. Dit betekent dat een landelijke uniforme manier van werken is geïntroduceerd, die verder zal worden ontwikkeld en verfijnd in de eenheden. De kern van deze werkwijze is dat vaste contactfunctionarissen monitoren van de zedenafdeling een risicotaxatie doen van (aangehouden) zedendelinquenten en dat zij samen met reclassering en OM de juiste aanpak kiezen om een zedendelinquent met een hoge kans op recidive te monitoren. Met de introductie van deze werkwijze wordt voldaan aan de aanbeveling die Van de Bunt et al. al in 2011 deden, namelijk om een beschrijving te maken van de werkwijze voor toezicht.

Het nut van het gebruik van de Static-99R in het vroege stadium van het strafproces is nog niet wetenschappelijk onderbouwd, simpelweg omdat het instrument in dat stadium in de meeste landen nog niet gebruikt wordt. Dit

betekent in de praktijk dat politie en OM scherp moeten kijken of iemand daadwerkelijk veroordeeld wordt. Dit is namelijk van invloed op de score van de Static-99R en daarmee op het wel of niet starten van de monitoring in zo'n vroeg stadium. Als een aanhouding meetelt in de score, maar later onrechtmatig blijkt te zijn of iemand in die strafzaak niet wordt veroordeeld, dan zal de risicotaxatie opnieuw moeten plaatsvinden. Het LPZKK zal in zijn procesevaluatie van de nieuwe werkwijze moeten laten beoordelen of de inzet van het instrument na de aanhouding een juiste keuze is.

Concluderend

De hoogte van het risico op recidive moet uitgangspunt zijn voor de vraag welke zedendelinquenten gemonitord moeten worden. Dit betekent dat de doelgroep die aandacht nodig heeft van politie, reclassering en OM breder moet zijn dan alleen de ondertoezichtgestelden. Het betekent ook dat alleen extra aandacht nodig is voor de hoogrisicogeveallen. Dit zorgt voor afbakening van de doelgroep, waardoor de benodigde tijd en capaciteit kunnen worden ingezet en voorkomen wordt dat het monitoren de politie over de schoenen loopt.

Om de hoogte van het recidiverisico vast te stellen, heeft de politie nu de beschikking over de Static-99R. In 2011 was al duidelijk dat politie-informatie over zedendelinquenten van belang is voor de reclassering. De conclusie van Van de Bunt et al. was toen dat deze informatie de reclassering zou helpen om beter geïnformeerd te zijn over wat de zedendelinquent doet en in hoeverre hij zich aan de bijzondere voorwaarden houdt. Met de nieuwe werkwijze Monitoren blijkt dat politie-informatie beter benut kan worden en dat dit een actievere rol van de politie rechtvaardigt. Om het monitoren te professionaliseren, werken politie, OM en reclassering nu met vaste contactpersonen. De introductie van een risicotaxatie-instrument door de politie en de nieuwe werkwijze Monitoren zal niet leiden tot het volledig uitsluiten van recidive; wel zal de kans op herhaling van delictgedrag verkleind worden. De verwachting is dat deze werkwijze zijn vruchten gaat afwerpen om ook zedenveroordeelden bij de les te houden en hen beter te kunnen ondersteunen in hun terugkeer naar de maatschappij. <<

Literatuur

- Bunt, H. G. van de, Holvast, N. J. en Plaisier, J. (2011). *Toezicht op zedendelinquenten door de politie in samenwerking met de reclassering*. Amsterdam: Reed Business.
- Jung, S. (2016). Sexual violence risk prediction in a police context. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 30(5), 576-592.
- Rijksen, P.H. (2017). *Advies- en eindrapport van de pilot risicotaxatie. Welke zedendelinquenten moeten gemonitord worden?* Utrecht: Politie Midden-Nederland.
- Smid, W. J. (2014). *Sex offender risk assessment. Towards a risk need responsivity oriented approach* (proefschrift Universiteit van Amsterdam).

» **Beter benutte informatie rechtvaardigt een actievere rol van de politie**

RangeDay

5 november 2018

van 9.00 tot 21.00 uur

Op 5 november 2018 organiseert TSAgency samen met een aantal fabrikanten en distributeurs de eerste Nederlandse RangeDay in Amersfoort. Tijdens de RangeDay kunnen er nieuwe producten op het gebied van bewapening, munitie en uitrusting bekeken en getest worden.

Voor meer informatie en aanmelden zie: www.RangeDay.nl

Partners van de RangeDay:

En nog vele anderen!

GBBS: KOPLOPER IN HIGH-END SECURITY

GBBS biedt integrale beveiligingsadviezen, concepten en oplossingen op het hoogste niveau. Voor bedrijven, organisaties, objecten en locaties. Meestal combinaties van innovatieve hardware en intelligente software. Doel: een veilige omgeving voor alle stakeholders, een ongestoord bedrijfsproces, en de slimme beheersing van toegankelijkheid en risico's met behulp van innovatieve, intelligente technologie.

Croonwolter&dros B.V. | GBBS

Bunsenstraat 125, 3316 GC Dordrecht | Postbus 125, 3300 AC Dordrecht
Disclaimer | Legal Conditions | KvK Rotterdam 64954153

www.croonwolterendros.nl/nl/utiliteit/oplossingen/high-end-security
LinkedIn | Facebook | Twitter | YouTube

MoG

Masters of Gloves

We create tailor made gloves!
What's your challenge?

REVOLUTIONAIR!

360° snijwerend, prik-
en steekwerend in palm
& vingers

www.mastersofgloves.eu

Jaarcongres Tijdschrift voor de Politie Big Data & Crime

VRIJDAG 9 NOVEMBER 2018 | HOOFDBUREAU POLITIE DEN HAAG

Toepassingen in de praktijk en impact op partners in veiligheidsdomein

Artificial Intelligence, koppeling van data, delen van informatie en analyse van data bieden ongekeende mogelijkheden voor de aanpak van criminaliteit. Wat kan en gebeurt er nu mee in de praktijk? Lopen wet- en regelgeving in de pas? Is uw organisatie ingericht op de technologische mogelijkheden? De laatste ontwikkelingen en inzichten worden vertaald naar de praktijk van politie, gemeenten en OM:

- **Datascience:** Hoe komt u tot zinnige datasets en waardevolle analyses, hoe voorkomt u misleidende risico's?
- **Privacy en gegevensbescherming en nieuwe juridische kaders:** Wat zijn mogelijkheden en beperkingen ook in samenwerking met ketenpartners?
- **Artificial Intelligence (AI):** Wat laten we over aan algoritmes en wat blijft mensenwerk?